

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Ara 5 lej

Director-Manager:
Kosztó: Dr. Mar-
ton Ernő. Admi-
nistrátor delegat el grant respon-
sibil-Felelős igazgató: Schwartz Ernő
Proprietar—Tulajdonos: Frateritas
S.A.R.de Editura. Registrat publico-
numulor periodice No. 43. Dec. 228-
1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Sztyda, október 26.
1938—5699. Chesvan I.
XXI. évfolyam, 239. szám.

VILÁG TUDÁS

Uj-Zéland

Uj Zéland angol dominium, amelynek munkáskormányja a napokban ígéretet tett arra, hogy az új cseh államban hontalan-
ná vált polgárok számára nagyobb szába-
su bevándorlási lehetőségeket biztosít,
egyike a leggazdagabb és ugyszólván leg-
kevésbé kiaknázott országoknak. A Cse-
des óceánban fekszik szigeteken, de a két
fősziget 267.000 négyzetkilométer terü-
tével akkora, mint Nagy-Britannia és Ir-
ország, lakóinak száma azonban mind-
össze másfélmillió. Vagyis népsűrűsége
négyzetkilométerenkint öt lélek. (Romá-
niában 64, Németországban 140, Magyar-
országon 96 lélek esik erre a területre.)

Roppant változatos Uj Zéland földje. A
tájak váltakoznak, a fjordok magányos
világától a svájci jellegű zöld fensíkokon
át a havasok csúcsáig, majd onnan szub-
tropikus tájakon a Riviérához hasonló
tengerparti vidékekig. A tündéri tájaknak
megfelelően kifogástalan Uj-Zéland klímá-
ja. Van meleg, de soha nincsen hőség,
van napsütés, de nincs tartós szárazság;
az egész éghajlat emberek számára min-
denütt egészséges, a növényzetre és állat-
tenyésztésre kedvező.

Nagyon későn kezdett megtelepedni a
szigeten európai lakosság. 1770-ben, mi-
után 128 évvel ezelőtt a benszülöttek el-
zavarták a hollandi Tazmant, Cook kapi-
tány bukkant a szigetre és pedig a déli
sarkot kutató útja során. Később, jó het-
ven esztendőig csak misszionáriusok és bál-
navadászok szállottak partra Uj-Zéland-
ban. Az első települő csoport Hobson an-
gol kapitány vezetése alatt érkezett meg
és azonnal brit koronaryarmatának nyilvá-
nitotta Uj-Zélandot. Tehát két generáció
pionirmunkája van befektetve az ország-
ban. Ez az idő azzal telt, hogy a beván-
doroltak harcoltak a benszülött maórik
ellen és birkatenyésztéssel gondoskodtak
életük fenntartásáról.

Ma: ötvenezer békés maóri és körülbe-
lül másfélmillió fehér ember; valamenny-
nyen pedig hűségesebb állampolgárai az an-
gol dominiumoknak. Óvatos becslés sze-
rint az ország sík része körülbelül tizmil-
lió lakost bírna el, ugyhogy Uj-Zéland
Közép-Afrika és Ausztrália után harmadik
példa arra, milyen képtelenül egyen-
lőtlen az emberek elosztása a lakott föld-
dön. A föld legegészségesebb országa —
itt a legkisebb a halandósági arányszám
— és a világ legtermékenyebb országa —
itt esik a legmagasabb arányszám a ter-
melésből egy-egy lakosra — de olyan gyé-
ren lakott, mint Európa legtermékenye-
nebb vidékei, mint Montenegro, vagy Al-
bánia.

Az angol király a dominium jogait egy
kormányzó útján gyakorolja. De ezek a
kormányzói jogok eltörpülnek az általá-
nos, titkos, sőt kötelező választójog alap-
ján megválasztott „közgyűlés” jogai mel-
lett. Az ország függetlenségét mi sem
jellemezi jobban, mint a tény, hogy önál-
ló tagja a Népszövetségnek. A genfi liga
tanácsülésének legutóbbi elnöke az ujzél-
landi Jordan külügyminiszter volt, aki
közlekedési rendőrből lett a dominium
egyik legszármotvottabb politikai vezetője.

Uj-Zélandnak négy fontos városa van:
Auckland 212.000 lakossal, Wellington, a
főváros 150.000 Christchurch 132.000 és
Dunedin 80 ezer lakossal. Közel hatszáz-
ezer lakosával ez a négy város a lakos-
ságnak majdnem negyven százalékát öleli
fel, de éppen a magas életstandard arra
csábítja a mezőgazdasági elemeket is,
hogy bevándoroljanak a városokba, ami

Olaszország támogatja Magyar- országot a ruszinszkói nép- szavazás kérdésében

Imrédy élehangny nyilatkozata a Prágába küldött magyar
válaszjegyzék kapcsán. Korporatív rendszer készül
Szióvákiában

Hitler látogatása Ligetfalun

Budapest, október 25. Mint jelentettük,
a prágai magyar követ tegnap délelben át-
adta a csehszlovák kormányának a magyar
kormány jegyzékét, amelyet Chwalkowszki
külgyminiszter vett át. Vetstein magyar
követ Chwalkowszki figyelmébe ajánlotta
azt a körülményt, hogy a választ Budape-
st a legsürgősebben szeretné megkapni,
mert ez nagy szolgálatot tene a gyors és
békés megoldásnak. Chwalkowszki erre
ígérete is tett. A külügyminiszter Prágá-
ba kérte Tisso szlovák és Brodi ruszin
miniszterelnököket.

Imrédy nyilatkozata

Budapest, október 25. (Rador.) A Ma-
gyar Távirati Iroda jelenti: Imrédy mi-

A magyar feltételek

A Prágában átnyújtott magyar válasz-
jegyzék a vitás területekre minden vona-
lon a népi örendelkezési jog alapján álló
megoldást ajánl Csehszlovákiának. A ma-
gyar részről megjelölt néprajzi határvonal
és a Csehszlovákia által felajánlott
határvonal közötti különbség elosztására
a magyar kormány népszavazást ajánl a
müncheni egyezség szellemében. Pozsony-
ra vonatkozólag a magyar indítvány kül-
önleges megbeszélést javasol, mely a
mostani tárgyalásokat követné. Ha pedig
csehszlovák részről a népszavazási indít-
ványt sem volnának hajlandók elfogadni,
akkor a magyar jegyzék a békés megoldás
érdekeiben döntőbírósi megoldást ajánl
és ebbe a döntőbíróskodásba beleérteni
kívánja Pozsony jövő sorsának és a ruszin
örendelkezési jog gyakorlásának kérdé-
sét is. Döntőbíróknak a nyugati részekre
Olaszországot és Németországot, a keleten
fekvő területekre Olaszországot és Német-
országot mellett Lengyelországot is kívánja.
A magyar javaslat a népszavazási statis-
ztikák kérdésében nem ragaszkodik a
szlovákok által kifogásolt 1910-es statis-
tikához, hanem azt kívánja, hogy a szava-
zásban azok vegyenek részt, akik 1918
október 18-án a szóbanforgó területeken
laktak, vagy a határidő előtt ott szület-
tek, vagy ezeknek leszármazottai. A vá-
laszjegyzékhez csatolt térkép szerint a
magyar javaslat nyolc részre kívánja fel-
osztani a népszavazási területet. Ezek: 1.
a Nyitra körüli terület; 2. Tólcsva és kör-
nyéke; 3. Szomolnok—Mecenzév; 4. Kassa
és a fölé nyugatra eső magyar terület; 5.
Kassától keletre eső terület Töketer-
besig; 6. Ungvár; 7. Munkács és közvet-
len környéke; 8. a feketeardói vidék, me-
lyen egy vasutvonal halad kelet felé.

Tüntetések és ellentüntetések Po- zsonyban

Pozsony, október 25. A DNB jelenti: Po-
zsonyban nyugtalanság uralkodik, mivel a
helyzet bizonytalan. Különösen a gazdasági
élet szenved emiatt. A városban magyar
tüntetések és a szlovák ifjúság részéről el-
ellentüntetések voltak. A rendőrség szétszórta
a tüntetőket.

Pozsonyból jelentik azt is, hogy Tisso szlo-
vák miniszterelnök tegnap fontos megbeszé-
lést folytatott Petrovics pozsonyi cseh
megbízottal és a megbeszélések az új cseh-
szlovák-magyar határkérdésre vonatkoztak.
Prágai híradás szerint Budweisban röpiratok
kerültek forgalomba, amelyek a régi politi-

niszterelnök fogadta a sajtó képviselőit és
a következő nyilatkozatot tette előtük a
prágai kormánynek hétfőn átnyújtott
jegyzékkel kapcsolatban:

— Nem mondunk le arról a reményről,
hogy a kérdés békés uton és a München-
ben lefektetett elvek alapján, mely elveket
Magyarország sohasem tévesztette
szem elől, fog megoldást nyerni. Ha még-
is, bizonyos okokból nem fog sikerülni el-
fogadtatnunk a magyar javaslatokat, me-
lyek valóban békések, úgy a magyar kor-
mány szilárdan el van szánva arra, hogy
megvalósítja igaz ügyét a nemzet rendel-
kezésére álló összes eszközökkel.

Nagy belpolitikai átalakulások Cseh- szlovákiában

Prága, október 25. A hét folyamán a bel-
politikai életben nagy változás lesz. A so-
ciáldemokrata párt ma dönt a jövőbeni sor-
sáról, a többi pártok pedig a hét folyamán.
Számos párt egyesülni fog. A Narodny Listi
szerint egy új nagy nemzeti összefogási
pártra van szükség. Minél több régi politikus
visszavonulására, hogy az új pártvezetőség
dolgozhasson a szomszédokkal való legtelje-
sebb jóviszonyban az új Csehszlovákia ja-
vára.

Prága, október 25. A Narodny Listi leg-
újabb számában az új alkotmány vezérelveit
közli. Eszerint megmarad a köztársasági
államforma és a parlamentárizmus. Az új
állam neve Közép-, vagy Nyugat-Szlávia lesz.
A kormányzati és végrehajtási hatalmat a
köztársasági elnök és a kormány viseli. A
kormány tagjai a miniszterelnök, három kö-
zös, öt szlovák és három ruszin miniszter.
A képviselőházon kívül szenátus is lesz 24 tag-
gal, amelyből 8-8 esik a három országra.

Korporatív rendszer Szlovákiában

Pozsony, október 25. (Rador.) Dr Tisso
szlovák miniszterelnök a következő nyilatko-
zatot adta a sajtónak:

— A mi jövőbeni életünk nem a politikai
pártokra, hanem korporatív rendszerre fog
támaszkodni.
A Havas tudósítójának értesülése szerint
három párt működését fogják csak engedé-
lyezni Szlovákiában: a szlovák néppártot,
Karmasin államtitkár német pártját és az
egyesült magyar pártot.

Pozsony, október 25. (Rador.) A Prager
Tageblatt és a Prager Mittag című prágai
németnyelvű lapokat kitiltották Szlovákiá-
ból. Mindkét lap német demokratikus irány-
zatot képvisel és — a kitiltás indoklása
szerint — részben „zsidó érdekeltségűek” is.

Hitler Ligetfaluban

Bécs, október 25. (Rador.) Hitler váratlan-
ul Engerauba (Ligetfalu), a Pozsony mel-
letti német dunai hídfőre érkezett. Kisérété-
ben volt több katonai és politikai személyi-
ség, akikkel együtt tekintette meg a helysé-
get. Tudvalevő, hogy Engerauban megszállá-
sa nagy elégedetlenséget keltett Magyaror-
szágon, miután a helységet magyar lakossá-
ga révén Magyarország magának igényelte.

(Folytatása a nyolcadik oldalon.)

Az uralkodó és a hadsereg

Tegnap számunkban szöszérint ismertet-
tük azt a nagyfontosságú beszédet, amelyet
Károly király öfensege az őszi hadgyakorla-
tokat bezáró banketten mondott el és amely-
nek hatalmas visszhangja volt az egész or-
szágban.

„Megállapítom — mondotta a király —
hogy hadseregünk, minden hiányosságai mel-
lett is, fejlődik.

Minden hadseregben előfordul válságos pi-
lanat. Lehetséges, hogy mi ebben a pillanat-
ban vagyunk. Eppen ezért valamennyien a
hadsereg legfőbb vezére körülü lelkü egysé-
g-

ben össze kell fognunk, hogy férfiasan és
bizalommal hidaljuk át ezt a pillanatot.

A nagy művét, amelyet bazafias lendület-
tel és sok szeretettel irányított a volt kor-
mány és különösen Tatarscu miniszterelnök,
ma folytatni kell gyorsítottabb ütemben és
tökéletesebb összeegyeztetéssel.”

Pélesen, de tekintélyt parancsolóan az
uralkodó tekint a fentebbiekben a konzek-
venciákat nemcsak a lezárt manőverekből,
de a zavaros és nyugtalan történelekből is,
amelyek napjainkat jellemzik. Az uralkodó
nem tévovázott Galatja fájdalomosan öszinte
megállapításokat is tenni, minthogy bizo-
nyára akarataink teljes súlyát latba fogja
vetni, hogy a hadsereg felfegyverzésének
nagy művét, amelyet Tatarscu kormánya
hazafias lendülettel kezdett meg ugyan —
„gyorsabb ütemben és tökéletesebb koordiná-
lással” hajtsák végre.

Ez az elhatározás nem áll egyedül. Nagy-
Britannia olyan öszegyeket fordít fegyverke-
zésre amelyek száz évig alimentálhának
Románia egész költségtérítését. Az angol bi-
rodalom történetében ezuttal először merült
fel komoly formában a kötelező katonai szol-
gálat bevezetése. Franciaország elhatározta
aviatikájának teljes és gyökeres átszervezé-
sét.

Románia az egyensúly egyik legfontosabb
és legényesebb tényezőjévé vált az An-
schluss és a szedébtérületek elfoglalása után
a közép- és kelet-európai politikában. Beck
ezredes galati útja bizonyítja hogy milyen
elhatározó fontossággal eszik latba ma Romá-
nia szava a Dunamedence problémáinak in-
tézésében. A Drang nach Ostenel szemben
azonban függetlenségét csak egy erős Romá-
nia védheti meg amely tökéletesen felszerelt
és hiánytalanul kiképzett hadseregre támasz-
kodik. Nem kétséges, hogy nehéz időknek
nézünk elébe. Karl Meier professzor, a zil-
richi egyetem tanára, svájci katonatisztek
előtt tartott előadásában többek között a kö-
vetkezőket mondotta:

„Jön a tél, a katonai nyugalom ideje, amely
azonban ezidén nem jelenthet nyugalmat a
katonák számára. A ma parancsa: legyünk
készen a háborúra, nem holnap, hanem már
ma.”

Függetlenül attól, hogy a svájci professzor
pszichizmusa indokolt-e, vagy sem, Romá-
niának fel kell készülnie minden eshetőségre.
Ennek adott kifejezést az uralkodó törté-
nelmi fontosságú galati beszédében.

viszont a mezőgazdaságban munkáhiányt okoz. Auklandot, a legnagyobb várost, Új-Zéland Nizzájának nevezik. Majdnem minden háznak kertje van. Wellington klímája viszont nagyon szeles. Valamennyi város modern és európai jellegű.

Ami már most az újzélandi kormányt a bevándorlás megszorítására és a kérelmek teljesen egyéni elbírálására készíti, az éppen a magas életstandard. Nem akarják, hogy bevándorlók, mint olcsóbb munkások vreseny támasszanak a belföldi lakosságnak és leszorítsák a valóban paradicsomi életszínvonalat. Mégis, az intézményes bevándorlás kérdését most vizsgálják, kivételes esetekben egyéni bevándorlásra is engedélyt adnak, de — mint Burdekin, Új-Zéland delegátusa az eviani konferencián kijelentette, — csak olyanok jöhetnek tekintetbe, akiknél nem áll fenn veszély, hogy a közjótékonyk terhére esnek és hazájukból javaiknak jelentékeny részét magukkal vihetik.

Milyen bevándorlási lehetőségek vannak ebben a kiváló országban?

A mezőgazdaságban aránylag kedvező kilátásai vannak úgy a kisbirtokosok számára alkalmas tőkével rendelkező önálló mezőgazdák, mint mezőgazdasági munkásoknak.

A mezőgazdasági termeléssel kapcsolatos iparágakat, mint konzervgyárakat, húsfeldolgozó iparokat, stb. kivéve Új-Zéland kevésbé van még iparosítva, mert a szükségletet főleg Angliából fedezik. Új-Zéland ma is a kis- és középméretű ország, átlagban tizenöt munkással. Kedvező kilátásai vannak a szakképzett munkásoknak, mechanikusoknak, építőmunkásoknak, asztalosoknak, kőműveseknek és husipari munkásoknak.

Kevés kilátásuk van a kereskedőknek és a diplomás elemeknek. Fogorvosok azonban jól el tudnak helyezkedni. Szélesen látják a gyakorlott, női házi alkalmazottakat, akiket igen jó bérésekben részesítenek. A jó főzőknek hetibére egy újzélandi font (800 lej) és teljes ellátás.

Szabónők, kalapkészítők, konfekciósok (ugy férfi, mint női ruha számára) kapcsolatok Új-Zélandban, ha be tudnak jutni. A munkatempó nagyon gyors, mert mindenütt villanygépekkel dolgoznak.

A bevándorlási kérvényeket az újzélandi vámigazgatóság (Minister of Customs, Wellington, N. Z.) kell küldeni. Üzleti utazók és turisták maximum hat hónapos tartózkodási engedélyt kaphatnak, tíz újzélandi font letétbe helyezése ellenében. A beutazásnál az újzélandi törvények betartására esküt kell tenni. Turistáknak azt is kell igazolni, hogy a visszautazásra elegendő pénz és hajójegy áll rendelkezésükre.

Új-Zéland nem ismeri az antiszemizmust. Az egész országban körülbelül háromezer zsidó él, ebből kétharmad a nagyvárosokban. A korábbi miniszterelnök, Sir Julius Vogel, az állami életbiztosítás megalkotója, zsidó volt. A legfelső bíróság mai elnöke Sir Michael Myers és Aukland polgármestere szintén zsidó volt. Ennek az országnak tehát az az előnye is megvan, hogy a zsidókat nem tekintik másodrendű polgároknak.

Könyv- ügynököket keres

magánvevők látogatására
KISEBB VÁROSOKBAN IS
fővárosi, modern, bevezetett
magyar nyelvű kiadócéggel
JÓ, BIZTOS KERESÉssel
Írásbeli ajánlatokat
„Világhírű művek”
jellegével az Új Kelet kiadóhivatala
továbbít.

Nem szünteti meg a kormány a munkavállalás szabadságát

Továbbra is szabadon választhatják a kereskedők és iparosok tisztviselőiket és munkáikat — ezzel szemben tanoncok felvételéért az állami munkaközvetítő hivatalokhoz kell folyamodni

Bucuresti, október 25. Ugy az ipari, mint a kereskedelmi vállalatok között érthető feltűnést keltett a kormány az az a terv, hogy a vállalatok csak az állami munkaközvetítő hivatalok útján vehetnek fel tisztviselőket, vagy alkalmazhatnak munkásokat.

A munkaügyi minisztérium erre nézve egyszakaszos törvénytervezetet dolgozott ki, amely a következőképpen hangzott: „Mindennemű ipari és kereskedelmi vállalat számára kötelezővé tételük, hogy összes alkalmazotti felvételeiket, vonatkozhatnak ezek tanoncokra, munkásokra, technikai szakemberekre, tisztviselőkre, vagy általában bármely személyzetre, csak az állami munkaközvetítő hivatalok útján eszközölhetik.”

A törvénytervezettel kapcsolatban az ipari és kereskedelmi érdekképviseletek, főleg az Ugir akciót indítottak és a kormányhoz eljuttatott emlékirataikban rámutattak azokra a hátrányos következményekre, amelyek az alkalmazás és munkavállalás szabadságának megszüntetésével járnának.

Beavatott helyről származó értesülésünk szerint a kormány méltányolta is a szakmai érdekképviseletek indokait és elhatározta, hogy a törvénytervezetet megfelelő módosítás után lépteti csak életbe.

A módosított törvénytervezet nem fogja kötelezővé tenni az ipari és kereskedelmi tisztviselőknél és munkásoknál az állami elhelyező hivatalok útján való alkalmaztatását. A vállalatok tehát a jövőben is szabadon választhatják meg alkalmazottaikat.

A tanoncok leszerződésénél azonban kötelezővé fogja tenni az új törvény, hogy egy a kereskedők, mint iparosok kizárólag csak az állami munkaközvetítő hivatalok útján szegődteshetnek tanoncokat. Ugyanúgy mindazon esetekben, amikor valaki gyermekét tanoncnak akarja adni, ezt az elhatározását a munkaközvetítőnél kell bejelentenie, amelynek feladatát képezi a bejelentett tanoncok elhelyezése.

(r-r.)

Vontatottan halad az állampolgársági revízió Máramaros-szigeten

Rubin Benzion különös esete és a szigeti törvényszék fontos elvi döntése

Sighet, október 25. (Az Új Kelet tud.) Az állampolgársági revízió igen lassu mederben halad előre Szigeten. Eddig a kisürgetett ügyeken kívül még alig jutottak el az F kezdőbetűsök végéig és így a Máramaros-szigeten illetőséggel bíró zsidó családok nagyrészt még hét, sőt esetleg hónapok választják el az elintéztől. Hogy ez a tény milyen kihatással jár, ahhoz elegendő annak a megemlézése, hogy Máramaros megyében zsidó kisiparosoknak csak a revízióit állampolgársági igazolványok felemutítása után adják ki a mesterkönyveket. Nem is beszélve arról, hogy új iparigazolványt, vagy cégbejegyzést sem adnak ki zsidóknak az állampolgárság igazolása nélkül. Ez azonban csak a kisebbik baj. Errefelől ugyanis nem nagyon tolongnak a zsidók új cégbejegyzésekért, vagy új iparigazolványokért...

A revízió lassu tempója ellenére már többszáz család állampolgársága nyert

kedvező elintéztést Szigeten. Persze a csak nem kétszerannyi kedvezőtlenül elintéztett ügyek mellett. A lassu előrehaladásnak az oka kizárólag azzal magyarázható, hogy az összes ügyeket egyetlen bíró intézi.

Egy fatális könnyelműség következményei

Egy fatális véletlen — valakinek a hanyagsága, vagy felületessége — folytán most az a veszély fenyegette a Szigeten már eddig igazolt állampolgárokat, hogy a törvényszék az ügyészség fellebbezése alapján megsemmisíti a revíziós eljárás befejezéséről hozott írásbírói végzést.

Dr. Baciu Augustin vezető ügyész ugyanis megfellebbezte Rubin Benzion szigeti kereskedő ügyében hozott kedvező végzést, azal az indokollással, hogy a bírósági végzésen nincsen rajta a kitétel: „a törvény nevében”. Az alkotmány pedig előírja, hogy a bíróság bármilyen ha-

AZ UJ KELET

palesztinai utazási és információs osztálya megkezdte működését

Az Új Kelet kiadóhivatala a telavivai Hamadrich információs szervezettel együttműködésben, amelynek vezetője S. Cochavy (dr. S. I. Stern), a romániai Zsidó Pártnak fűzetetlen agitációjáról és puritán jelleméről ismert volt főtájkára, megszervezte palesztinai információs és utazási osztályát. Az osztály a palesztinai testvérszervezet közreműködésével elvállja:

1. Az információk beszerzését bármely palesztinai gazdasági, családi vagy más magánjellegű ügyben. Egyszerű általános jellegű információkat mindössze 100 lej portó és kezelési költséget számítunk fel. Ez az összeg az információkérésrel egyidejűleg küldendő be. Olyan információkért, amelyek helyszíni kiszállást vagy technikai szakvélemény beszerzést igényelnek (telekvásárlás, üzematapítás, nyomozás) igen mérsékelt kifizetést állapítunk meg.

2. Palesztinai beruházási és ingatlanvásárlási ügyletek teljes lebonyolítását, valamint ingatlanok és egyéb javak adminisztrációját. A Hamadrich már a múltban is számos ilyen ügyet bonyolított le teljes megelégedésre. A legkitűnőbb mérnökök, építésszek és egyéb szakemberek, a jogi formák lebonyolítására kitűnő ügyvédek állnak a Hamadrich rendelkezésére.

3. Palesztinai egyéni és társasutazások szervezése teljes palesztinai és egyiptomi programmal, hajójegyek eladását eredeti áron bármely palesztinai hajójáratra. Minden, palesztinára vonatkozó magántermészeti kérdésével forduljon bizalommal az Új Kelet.

palesztinai utazási és információs osztályához

tározatát a törvény nevében hozzák.

Az ügy helybeli jogszabályokban a leg-
ette fel. Annál is

tt állampolgár-
sínscen rajta
szó: a törvény

knál fogva, hogy
nált nyomtatvá-
nézése folytán le-
egii” kitétel és ez
csak most vette esze az ügyészség, de
elkerülte a bírák figyelmét is.

Amennyiben a törvényszék helyt adott volna az ügyészség fellebbezésének, ez elvi jelentőséggel bírt volna az összes eddig hozott határozatokra, amelyeket ezen a nyomtatványokon rögzítettek papírra.

Most került a bíróság dr. Piller-Vreto-Bizuc tanácsa elé az ügyészség emelt fellebbezése folytán Rubin Benzion ügye. Komplikálta Rubin ügyét egy másik tény is. Rubin Benzion 1893-ban született Szigeten és így 1918-ban már nagykorú volt. A törvény értelmében tehát apjától függetlenül, külön kellett, hogy kérje állampolgársága igazolását. Rubin azonban nem tudott 1918-ig négyévi adófizetést igazolni, azon egyszerű oknál fogva, hogy nem volt önálló keresete, hanem apjánál élt. Ilyenformán apja jogán kérte állampolgársága igazolását, ami sikerült is. Apja az összes követelményeknek eleget tudott tenni. Az ügyészség viszont fellebbezést oknak tekintette azt a tényt is, hogy Rubin Benzion állampolgárságát csak apja jogán igazolták.

A tárgyaláson dr. Baciu Augustin vezetőügyész és dr. Rednic József állami ügyvéd képviselték az ügyészséget és fentartották a kifogást. Rubin képviselőben Markovits Béla ügyvéd jelent meg és kifejtette, hogy a fél nem tehet arról, ha a nyomtatványok nem voltak elég precizek.

A törvényszék rövid tanácskozás után elutasította az ügyészség fellebbezését és elrendelte, hogy az „In numele legii” kitétel utólagosan írják bele Rubin Benzion állampolgársági végzésébe. A döntés elvi jelentőségi.

(K. K.)

Dr. Sigmund Kanovitz Kolozsváron

A Kupath Cholim igazgató-főorvosa résztvesz a Kolozsvári Keren Hajjeszód konferencián

Az egész világ a legnagyobb érdeklődéssel figyeli a palesztinai eseményeket. Ma már minden zsidó család közvetlenül van érdekelve Erecben: egy-egy testvér, gyermek, rokon, jóbarát szorosra fűzik a kapcsolatot az épülő országgal és a galut zsidósága között. Az ifjúsági alja által — melynek első csoportja a napokban hagyta el az országot — még fokozódik ez a kapcsolat a gyerekek és a szülők köztélkei által. De ezen túl is minden zsidót közvetlenül érdekel ma a biztonságért és fejlődésért harcoló ország sorsa.

Az események oly rohamosan követik egymást, hogy az egész világ zsidóságával együtt Erdély zsidósága sem elégszik meg az irásban érkező tudósításokkal, ezért általános az a kívánság, hogy minél közvetlenebb forrásból értesüljünk az eseményekről. Eppen ezért öröndetes és fontos az a tény, hogy a Keren Hajjeszód kuratóriumának sikerült megnyernie dr. Sigmund Kanovitz, a palesztinai betegsegélyző (Kupath Holim) a legnagyobb palesztinai egészségügyi intézmény igazgató-főorvosának részvételét az országos K. H.-konferencián, amely november 6-án Kolozsváron ül össze. A palesztinai zsidóság ezen igen felelős posztpon álló személyisége, aki november első napjában hagyja el az országot, a legújabb eseményekről fog beszámolni Erdély zsidóságának. Kanovitz dr. a németországi zsidó közelet és clonista mozgalom egyik oszlopa volt, mielőtt Palesztinába került. Jeles szónok és publicista. Kanovitz dr. a konferencián kívül miting keretében is beszélni fog a clonizmus problémáiról. Beszámolója iránt a legnagyobb érdeklődéssel tekint nemcsak Kolozsvár, hanem egész Erdély zsidósága.

— Új tisztviselőket neveztek ki a kisebbségi főkörmánybizottsághoz. Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség a következő tisztviselőket nevezte ki a kisebbségi főkörmánybizottsághoz: Virgil Enescu, Romulus Podort és Nicolae Smochina.

Cerná

ujsgiró
kerán jö
szóló m
repülőg
teszi m
között,
kicsit k
Csernov
nyolc ó
tavassz
vonal.
Nem
gépre, a
amely r
lehetős
abban i
hosszab
akár M
ten ker
is beku
Lengyel
határok
órácská
Legjobb
terelőg,
Vatráig
Csernov

Am

CFR. a

át neki

már az

propaga
vérbeli
nak dol
a közve
vicsa a
kesztök
sítési il
elbeszél
Am ez
kedvér
pagand
turisztik
is egész
nauji v
Az a s
felkapas
leereszk
a legol
ósi nag

Ahog
két old
erdők,
nyók, k
dalmab
lombos
és lila
az erde
méter r
tirea F
lőszint
előtt m
ben a
dombna
kolostor
tesek l
nyoma
hegyold
Körös
a radna
fehér h
fü fürd
hegyorn
hogy ne
minden.

A cernauti ünnepségeken Titeanu sajtóminiszterrel

Cernăuți, október 25. Nekünk, kolozsvári újságíróknak egy kicsit későn és egy kicsit korán jött Titeanu sajtóminiszter Csernovicba szóló meghívása. Egy kicsit későn, mert a repülőgép, amely egy és egy negyed óra alatt teszi meg az utat Kolozsvár és Csernovic között, már két hete nem közlekedik és egy kicsit korán, mert a Kolozsvár—Kis-Ilva—Csernovic-i gyorsvonat, amely remélhetőleg nyolc óra alatt teszi meg az utat, majd csak tavasszal indul első útjára, ha elkészül a vonal.

Nem kis nosztalgiaiával gondolunk a repülőgépre, amely már nem jár és a gyorsvonatra, amely még nem jár, miközben másik négy lehetőség között válogatunk, amelyek csak abban különböznek, hogy egyik rosszabb és hosszabb, mint a másik. Akár Ploesti felé, akár Mádéfalván és Adjudon át, akár Szigeten keresztül, miközben a pálya-vonat kétszer is bekuldkant Csehszlovákiába és egyszer Lengyelországba is és a gyakori ország-határok tiszteletére meg-meg áll egy-egy órácskát, egyik ut sem rövidebb 24 óránál. Legjobb még a negyedik ut: autobuszon Beszterecéig, onnan ugyancsak autobuszon Dorna-Vatrágig, ahonnan közvetlen kocsi visz egész Csernovicig.

A vadregényes ut

Am amikor kigördül velünk a kényelmes CFR. autobusz Beszterecéről és Borgopundon át nekivág egyenesen a hegyeknek, szó sincs már az ut fáradalmairól. Mégis csak kitűnő

az országot megmássza a Magura csucsát, 1480 méter magasan vagyunk, amikor a kanyargó szerpentin lefelé fordul a Dorna völgyébe. Most erdők és fűrészgérek között fut az autó, tiszta, rendez és városnak beillő kis falvakon keresztül.

A fa birodalmában vagyunk. Jobbra és balra, amerre a szem ellát, az ut mindkét oldalán, sűrű erdők, a vasúti sínek mellett gerenda- és deszkarakások, füstölő kéményű fűrészgérek, a Dorna vízén tutajok usznak, mindez a sok kincs, amint az utmenti jelzőtáblák mutatják, jórészt a Fondul Bisericee-é, a bukovinai görögkeleti egyház alapja és ennek jeleképpen jobbra is balra is sok gazdag templom, némelyik olyan szép, mintha játékkockákból volna építve. Csupa mozaik, csupa szín, egy-egy ilyen templom, a legtöbbnek görögkeleti szokás szerint, négy tornya mered az égbet. Am egy-egy üzleten Robu korából visszamaradt felírás zavarja meg a tájké harmónikus szépségét. Rutén és román botocskák ezek, amelyeken ott díszlik a felírás: „Keresztény üzlet”, „Román mézárászok”.

Még világos nappal van, amikor a cernauti vonatot végigkanyarog Cămpulung és Rădăuți megyékben. Kint a kép ugyanaz marad, erdők, hegyek, apró patakok, falvak és templomok, csak az emberek mások, akik változtatják egymást az apró állomásokon. Román parasztok, pirosbarnusnyás rutének, vagy bukovinai szóval huculok, cipzerek és másfajta németek, dornestii-hadikfalvai osángók, falusi és városi zsidók szállnak be és ki a harmadosztályú kocsiokból. Vagy egy órát tényleg álldógl a vasúti kocsi Dermanestiben, hogy bevárja a bucaresti vonatot és este tizenegy óra lett, mikorára, mint fáradt vándorok, kikötöttünk a cernauti Păjura Neagră szállodában.

Vidéki lapvezérek között

Itt a halban már körülbelül ötvenöt vidéki lapszerkesztő keringett. Ki Dorohóiból, Ki Jasiból, ki Kisenevből, Vasluiából, Buzăuból, Temesvárról, Balázsalváról és minden más városból, ahol román, magyar, zsidó, német, vagy orosz lap megjelenik. Az újságírók, mint megrögzött éjjeli madarak, még éjféltájban fióklést tartanak az Európa kávé-

A szinpompás cernauti ünnepségek

Korán reggel, noha szakadatlanul ömlik az eső és hűvös szél fúj, Cernăuți város közönsége az állomás felé hőkölve, hogy fogadják Iamandi igazságügyminisztert, aki a törvénykezés egységesítésének ünnepségeére érkezett. Ami autotaxi még Cernăuți ucoáin található volt, azt a bucovinai újságíró-szindikátus szedi össze, hogy kiszállítsák az újságírókat a repülőterre Titeanu sajtóminiszter fogadására. aki tegnap még a manővereken volt és ma külön repülőgéppel indult el Galetiből, hogy idejében Cernăuțiba érkezhesseik. Mire kiérünk, éppen Ripiceniiből érkezik a jelentés, hogy a repülőgép baj nélkül elhaladt a város fölött, tiz perc múlva már Botosaniból jelzik a gépet. Míg a repülőgép megérkezik, a repülőter parancsnoka büszkén mutatja meg az újságíróknak a fénylő pompával berendezett modern légi pályaudvart, a táncteremnek beillő tükörsima parkettes fogadótermet, a ragyogó terraszokat, de maga a repülőter is úgy néz ki, mint valami meséskönyvből való mező, tele szépen elrendezett virággyűpekkel, sima, hordásmentes, széles, gondozott gyepszőnyeg, közepén parányi aszfaltgyűnyeg, ahol fel és leszállnak az utasok és ahonnan aszfaltból való futószőnyeg szalad a pályaudvarig. Már le is száll az óriási piros gépmadár, odagurul az aszfaltszőnyeghez és frissen, fiatalos lendülettel száll ki elsőnek a gépből a karos és elegáns sajtóminiszter, akinek arcán meg sem látszik, hogy milyen viharos időben tette meg a korántsem veszélytelen repülőutat. A pályaudvar tágas csarnokában néhány rövid üdvözlő szó, gyors kézszorítások és máris megindul a miniszter. mögötte az újságírók hadserege, a királyi helytartóságra.

A sajtóigazgató autobuszt korit

A királyi helytartóságon csak a fogadtatások történnék, az ünnepség az érseki rezidencián lesz. Iorga sajtóigazgató, aki hol itt, hol ott bukkan fel és aki az óriási ünnepi áradatban biztos kézzel tartja össze az újságírók nagy csoportját, miközben a magánautók és taxik százai össze-vissza keringenek, odaszól az újságírókhoz: — Menjeteek csak mindnyájan a Păjura Neagră szállodába, mindjárt ott leszek én is. És valóban, alig, hogy gyalog odaértünk,

Egy egészséges bőr...

gyermeknek legnagyobb fontossággal bír. Használjon tehát

NIVEA-GYERMEKSZAPPANT

amely a bőr tisztítja, anélkül hogy megálmádná. „Eucerin” tartalma erősíti a bőrszöveteket.

Ára Lei 20.-

A teljes gyermekápoláshoz szükséges továbbá NIVEA-gyermekpuder és NIVEA-gyermekkrém

hátban egy nagy asztal körül. A kávéházban Th. Iorga, a sajtó- és propagandaminisztérium igazgatója és fűszerkesztője, aki maga is aktív újságíró, ül az asztaln s rendkívül kollegiális és elragadó módorával pillanatok alatt kitűnő hangulatot teremt. Nem úgy beszél, mint minisztériumi igazgató a rezortja alá tartozó intézmények vezetőivel, hanem mint kollega a kollegával. Nagyon meleg és rokonszenves szavakkal dicséri a vidéki sajtó munkatársait és a kisebbségi lapokat. Azt mondja, hogy a bucaresti nagy lapok is a többségi és kisebbségi vidéki lapoktól vesznek példát a gyors és pontos hírszolgálatról. Beszél a vidéki újságíróról, aki a híres fővárosi publicistánál nagyobb és fontosabb munkát csinál akkor, amikor reggeltől estig szaladgálja a hatóságokat, hogy egyre újabb és érdekesebb anyaggal szolgálja ki az olvasót.

A vidéki sajtó dicsérete

— A vidéki lap — mondja — a legjobb propaganda eszköz, mert eljut környékének legtávolabbi zugába, minden házába. Az igazi újságíró példaképének állítja be Sárkány Gábort, a kisebbségi újságírószervezet elnökét, aki nem elégszik meg a hatóságokat, hanem az újságírás minden vállfaját, riportortól a színházi kritikán keresztül, a vezércikkig műveli.

— A kisebbségi újságok pedig — mondta Iorga a vidéki román lapszerkesztőkhöz fordulva — az elmúlt hetekben vizsgát tettek és azt a vizsgát kitűnően megállták. E magatartás miatt a Legmagasabb Hely figyelme is elismeréssel fordul az ország kisebbségi sajtója felé.

adta meg, amely minden szónoknak a beszédből kiesengett, hogy ezt a törvénykezésegységesítést, amelynek révén Bukovina egységes jogszolgáltatást kap a régi királysággal, úgy tekintik, mint Bukovinának második hozzátartozását az anyaországhoz.

A tábla röügyése olvasta fel a törvénykezés egységesítését elrendelő rendeletlörvénynt majd Viforeanu, a semmitűzők elnöke beszélt, utána Constantin Bruma, a cernauti tábla főelőnöke mond néhány rendkívül meleg és közvetlen szót az egységesítés jogi és lelki jelentőségéről. Sauciac Saveanunak az ügyvédi kamara elnökének szavai után Alexandru, a királyi helytartó emelkedik szólásra, aki Suceava tartományban nem katoná, hanem jogász és aki az ünneplés alkalmából egymásután citálja a különböző európai országokban végement hasonló processzusok történetét. Végül Iamandi miniszter beszélt, majd bankett zárta le az ünnepségek rendjét.

Titeanu miniszter a sajtóértékelésről

Az újságírók számára a Păjura Neagră külön termében a cernauti újságírószervezet rendezett bankettet. Ezen a kollegiális összejövetelen vett részt Iorga sajtóigazgató és idejött később Titeanu miniszter is, aki rendkívül közvetlen módorban vezette le a sajtóértékelést. Az újságírók egymás után gratulálnak Titeanu miniszternek a bravuros légi uthoz. A miniszter jókedvűen nevet:

— Az ut valóban veszélyes volt, — mondotta, — szokásom szerint, mint régi újságíró, szenzációt akartam csinálni. Szerencsére nem sikerült.

A sajtóértékelés

Azt mondja Titeanu miniszter az újságíróknak, gondolják meg, mi történt volna, ha a sajtóügyi minisztérium élére nem egy hivatásos újságíró került volna. És valóban ezen az értekezleten kiderült, mit jelent az, ha a miniszter maga is a „szakmából” való ember. Titeanu miniszter pontosan tudja, mit jelent a cenzúra, mit jelent a papír, mit jelentenek a hirdetések az újság számára, de tudja azt is, mit jelent az, ha egy lap valamilyen hatósági intézkedés miatt „lemarad” és milyen szívből fájdalomt okoz az igazi újságíróknak az, ha valamilyen adminisztratív zökkenő miatt egy friss hírt nem tud idejében közölni az olvasókkal. Kevés szóból érti meg azokat a panaszokat, amelyeket az egyes vidéki lapszerkesztők egymásután feltárnak, megígéri, hogy rövid időn belül teremt az összes kérdésekben. Lendületesen, elegánsan és mégis rendkívül szakzerűséggel beszél a cenzurágyeltről, a vidéki lapok papirgondjairól és annak megoldásáról, valamint a hirdetések szabályzásáról. Beszédében, amit már tegnapi számunkban közöltünk, olyan meleg megértéssel beszélt a kisebbségi sajtó magatartásáról, mint előtte hasonló posztion még senkiesem.

Ez a beszéd váltotta ki Sárkány Gábornak, a kisebbségi újságírószervezet elnökének válaszáat, amely megköszönte a sajtóminiszter szavait, hangoztatta a kisebbségi sajtó teljes lojalitását, ugyanakkor azonban azt kérte, hogy ez a szó „stráin” tünjék el végleg a román nép szótárából és szünjenek meg a kisebbségek őszinte és tiszta gondolatával és szándékaival szembeni fenntartások és gyanúsítások.

— Mi, — mondotta Sárkány Gábor, — nagyon jól ismerjük köteleességünket. Amikor szószólói vagyunk népeink anyanyelvi és kulturális küzdelmének, csak természetes köteleességünket teljesítjük. Am nem fogjuk elfelejteni soha, hogy ennek az országnak a polgárai vagyunk, ezen a földön születünk, itt élünk és itt akarjuk boldogulásunkat keresni.

A kisebbségi újságírószervezet elnökének beszédét nagyon rokonszenvesen fogadták a jelen volt román újságírók és lelkesen megtapsolták. Nem fogja elvitatni Titeanu minisztertől senkiesem, hogy az ő érdeme a kisebbségi sajtó hivatalos hitelének a megteremtése. (J. I.)

TITEANU sajtóminiszter

propagandaminiszter Titeanu, nem hiába vérbeli újságíró. Még akkor is a rezortjának dolgozik, ha tulajdonképpen nem ez volt a közvetlen célja. Azért hívta össze Csernovicba a vidéki román és kisebbségi lapszerkesztőket, hogy a bukovinai törvény-egységesítési ünnepségek alkalmából barátságosan elbeszélgessen velük a sajtó problémáiról. Am ez az ut, amit a cernovici értekezlet kedvéért megtettünk, kitűnő turisztikai propaganda volt és Titeanu miniszter, aki a turisztikának is a legfőbb főnöke, talán nem is egészen ok nélkül választotta éppen Cernăuți városát a sajtóértékelés színhelyéül. Az a 85 kilométeres ut, amíg az autobusz felkapaszkodik a Magura tetejére és szeliden leereszkedik a Dorna völgyébe, a legszebb és a legolcsóbb turisztikai élmény ezekben az őszi napokban.

At a Magurán

Ahogy Tihuța előtt összeszűkül a völgy, két oldalán százféle színben pompáznak az erdők, ezüst- és méregzöld-színű óriási fenyők, közöttük itt-ott, mint a fenyők birodalmába is betolakodott vendégek, sokféle lombos fa, amelyeknek levelei a sárga, piros és lila színek minden árnyalatával tarkítják az erdőt. Fent a hegy derekán kilencszáz méter magasan a tenger színe fölött, Mănăstirea Fântânelenek hívják ezt a pontot, valószínűtlenül apró és bájos hegyi kocsmá előtt megáll egy negyedóra a autó. Szemben az utszéli vendégfogadóval kupalaku dombnak a tetején, fából épített szerzeteskolostor, két szép gerendaház, ahol a szerzetesek laknak, de ezenkívül köröskörül semmi nyoma az emberi településnek, csak a messze hegyoldalokon egy-egy elhagyott juhkarán.

Köröskörül a hegyek, a Prislóp, az Ünökő, a radnai havasok már ráhúzták a fejükre a fehér hóspikát, de itt a Magurán még zöld füldik a hegyi napfényben, csak a távoli hegyormokról errefelé szálló hideg szél jelzi, hogy néhány nap múlva fehér lesz már itt is minden. Az autobusz még magasabba hág,

HIREK

— Vontatóhajókat sülyesztett el a vihar a Sulina-csatorna torkolatánál. Tulcából jelentik: A Sulina-csatorna torkolatánál a vihar elsülyesztette a Basarabia és Delfinul vontatóhajókat. Három halálos áldozata van a hajótörésnek. A többi matróz uszva menekült partra. A kár meghaladja a két milliót.

— Összeütközött két tehervonat. Bucurestiből jelentik: Buciumeni állomáson, amely Ungheni és Bălți között van, tegnap délután 14.40 órakor hibás váltóállítást következtében két tehervonat összeütközött. Hat kocsi és a mozdony felborult. Egyik vonatvezető meghalt, egy fűtő súlyosan megsebesült. A Iasi-Bălți és Bălți-Chisinau vonalakon a közlekedés megszűnt.

— Új típusú tankkal végeztek kísérleteket Amerikában. Newyorkból jelentik: A New Jersey közelében levő Rahway mezőn kísérleteket végeztek egy új típusú könnyű légelhárító üteggel ellátott tankkal. A katonai hatóságok szerint a tank fel van szerelve rádióadó- és felvevő álmóssal, három gépfegyverrel és egy légelhárító ágyúval, amely percenként 120 lövést adhat le. Kalibere 37 milliméter. A tank óránként 130 kilométeres sebesség kifejtésére képes aszfalton és 125 kilométeresre rögös területen.

— Parasztpapot vásárol a szövetségi hivatal. Bucurestiből jelentik: Az országos szövetségi hivatal parasztpapot akar felvásárolni. A legjobb ajánlatok Olaszországból érkeztek.

— Predeálon már harminc centiméteres hó van. Predeálról jelentik: A hidegre fordult időjárás következtében már a második napja heveszik és Predeálon 30 cm. magasságot is meghaladja a leesett hó. Miután a hideg mínusz 3 fokra, a hó meg is maradt, úgyhogy a téli sport Predeálon megkezdhető.

— Meghalt Nae Alexescu, akit Vorvoreanu meggyilkolásával vádoltak. Bucurestiből jelentik: Turnu Severinben meghalt Nae Alexescu. Egyike volt azoknak, akiket Marius Vorvoreanu képviselő meggyilkolásával vádoltak. A bucaresti büntetőbíróságnak így csak Gh. Trocan volt pretort vonhatja felelősségre.

— Nagy színházi botrány Budapesten. Budapestről jelentik: Ismét kínos színházi botrány foglalkoztatja a magyar főváros művészkörét és a közönséget. Jávor Pál, a Nemzeti Színház művésze és Sándor Jenő segédrendező között súlyosabb természetű incidens játszódott le. Jávor tetteleg inzultálta a rendezőt. A színházi bíróság elbocsátásra ítélte a kiváló, de heves temperamentumú drámai színészt. Hír szerint azonban ezt az elbocsátó ítéletet egyelőre felfüggesztették azon egyszerű oknál fogva, hogy sem a Nemzeti Színház, sem a közönség nem bírja nélkülni Jávor Pált.

— BORZALMAS REPÜLSZERENCSETLENSÉG MAMAIA KÖZELÉBEN. Constantinából jelentik: A Fekete-tenger partvidékén üdülőhely hírhírű ember halálát követő tömegszerencsétlenséget idézett elő. Egy Savaya-típusú vízirepülőgép, amelyet Iversky főhadnagy vezetett, a hadgyakorlatról visszatérőben a mamaiai vízirepülőállomástól mintegy 60 kilométernyire, a borzalmas erejű hóvihárba került. A gép vezetője elkeseredetten küzdött a viharral és négy óra keresztl minden megpróbált, hogy felszínen tarthassa magát. Egy pillanatban azonban heves szélroham fogta el a gépet és iszonyu erővel a Razele-tóba csapta. A szerencsétlenségnek több halász szemtanúja volt. Néhány halászcsonakon segítségére indultak a szerencsétlenül járt pilótának, akik a vízirepülőgép szárnyán elnyulva, holtan, megfagyva találtak meg. Egy mentésre induló halászcsonakot, amelyben 6 ember ült, a vihar felborított. Mind a haton vízbe fulladt. A repülészerencsétlenség mély részvételt keltett ország-szerte.

— Megrendítő öngyilkosság Marosvásárhelyen. Marosvásárhelyről jelentik: Megrendítő öngyilkosság történt az elmúlt napokban Marosvásárhelyen. Acs József, Filipescu utcában lakó bérkocsis felesége ugyanis hetekkel ezelőtt megbetegedett és környezetében már-már halálával számoltak, amikor a szorgalmas és vagyonos Acs Józsefet rokonsága rávette arra, hogy válságos állapotú feleségét tagadja ki az örökségből. Acs hajlott a rokonai rábeszélésére és nagybeteg feleségével már szóba sem akart állani. Az elkeseredett asszony öngyilkosságra határozta el magát. Egy őrizetlen pillanatban maroszódat hozott, oldatot készített belőle és megitta. Mire tettét felfedezték és kórházba szállították, Acsné irtózatossá kinok között ki-szenvedett. A bérkocsist a rendőrség letartóztatta s az ügyben megindította a nyomozást.

Weizmann újabb nagy vegytani találmánya

Naranshéjból 40 százalékos cukrot vont ki

JERUZSÁLEM, október 25. (Rador.) Dr. Weizmann Chair, a Jewish Agency és a Ciomista Világszervezet elnöke, aki tudvalevően világhírű vegyész, újabb nagy jelentőségű vegyi ipari felfedezéssel lepte meg a világot. Megtalálta a módját annak, hogy naranshéjból negyven százalék erjeszhető cukrot vonjon ki.

Weizmannnak nem ez az első nagy vegytani találmánya. A világháború idején „porfir” nevű találmányával óriási szolgálatot tett Angliának és ennek a találmányának a Balfour-deklaráció elnyerésében is szerepe volt. Az új találmány nagy jelentőséggel bír a palesztinai zsidó gazdaság számára, amennyiben a cukorgyártás nagy perspektívát nyitja meg.

Ma, szerdán a ROYAL slágermozgóban a premierek premierje!
Az utolsó évek legképrázatosabb zenés filmje
HANMASSY ILONA, NELSON EDDY és ELEANOR POWEL táncos, zenés parádéja a

ROSALIE

című filmszenzáció. A METRO GOLDWYN filmgyár nagyszerű produkciója német verzióban. Számozott jegyveléssel. Telefon 37-05.

— Istentiszteletet tartanak a repülő-szerencsétlenség áldozatainak emlékeztérére. Bucurestiből jelentik: A légügyi minisztérium közleményt adott ki, amelyben ismerteti a tegnapi és tegnapelőtti repülészerencsétlenségek lefolyását. Egyidejűleg az el-esett bajtársak emlékeztérére a hét végéig kegyeletos magatartást és minden szórakozástól való fátummaradást kér a légi hadsereg tagjaitól. Szerdán istentiszteletet tartanak a levegő nemes lovagjainak lelki-üdvéért.

— Jugoszlávia déli hegyeiben megfagyva találtak egy ezredet, egy főhadnagyot és egy őrvezetőt. Belgrádból jelentik: Jugoszlávia déli hegyeiben egy ezredes, egy főhadnagy és egy őrvezető holttestére találtak, akik a határvidéken őrjáraton tünnek el. Mindhármán megfagytak.

— A földművelésügyi minisztérium „munka-és jókedv” szervezetet alakít a falusiak számára. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy „munka-és jókedv” szervezetet létesít a falusiak számára. Ennek az lesz a feladata, hogy megismertesse az országot a falvak lakóival. A szervezetet saját hajóval és zenekarral látják el és színházat rendeznek be. Tudományos előadásokat is fognak tartani ezen a hajón.

— Csehszlovákiától elcsatolt Cieszny négy képviselőt küld a lengyel parlamentbe. Varsóból jelentik: A Ciesznynek Lengyelországhoz való csatlolására vonatkozó dekrétum harmadik szakasza értelmében ez az ország-rész négy képviselőt fog a szembe küldeni.

* „Rosalie” a Royal slágermozgóban. Az utolsó évek legképrázatosabb kiállítású zenés filmje. Nemcsak a pazarul kiállított táncos és zenés jelenetek összeállítása ez a film, hanem fordulatos témája is van. A táncos, remek zeneszámokon, pazar kiállításokon kívül, három nagyszerű művészes remek alakítása messze a hasonló filmek fölé emeli Rosaliet. A filmet Nelson Eddy, Eleanor Powell és Hajmássy Ilona, a rövid idő alatt világhírűvé vált magyar énekesnő vezik sikerre. Szerdától mutatja be a Royal slágermozgó.

— München után címmel rendkívül érdekes tanulmányt közöl az Uj Transilvania most megjelent októberi száma, amelyben a lap szerkesztője, Győri Illés István kilenc európai főváros: London, Párizs, Berlin, Róma, Moszkva, Varsó, Prága, Budapest és Bucuresti München utáni hangulatáról gyűjtött össze különböző cikkről helyszíni tudósítást. Ez a fotomontázs-szerű cikksorozat körülbelül tizta képet nyújt Európa fővárosainak s így szinte egész Európa közvéleményének a müncheni béketalálkozó utáni felfogásáról. Ezenkívül még számos érdekes aktuális cikk tartja az Uj Transilvania októberi számát. Kérjen mutatószámot a lap kiadóhivatalától (Cluj, Str. Octavian Goga 13.).

A cernauti jiddis városi színház társulata

Feny Juter

kiváló primadonnával a napokban Kolozsváron fog vendégszerepelni.
31 tagú társulat Modern diszletek.
Saját zenekar S. Volfson karmester vezetésével.

A kolozsvári Mezőgazdasági Akadémia husz éves jubileumi ünnepe

A kolozsvári Mezőgazdasági Akadémia megalapításának husz éves évfordulóját nagy ünnepséggel ma délelőtt 11 órakor tartják meg az Akadémia aulájában. Az ünnepséget istentisztelet vezeti be. Ezt követően dr. Serban Mihály rektor ismerteti az akadémia történetét és tudományos munkásságát, az impérium átvételének idejéről a mai napig. Az ünnepély második szónoka dr. Ioan Safta professzor lesz, aki „miként növelhető mezőgazdánk jövedelme” cím alatt tudományos előadást tart. Ezt követően tartják meg az új mezőgazda-mérnökök ünnepélyes felavatását is.

Az ünnepséggel kapcsolatban dr. Mihai Serban rektor 440 oldalas beszámolót írt, amely részletesen ismerteti a kolozsvári Mezőgazdasági Akadémia történetét a magyar uralom alatt és fejlődését a román impériumban. A beszámoló szerint az intézet azelőtt középiskola volt, az 1906. évi magyar törvény akadémiaá szervezte át és ezen az alapon működött 1921-ig, amikor is Garoflid akkori földművelésügyi miniszter külön törvényt készített a mezőgazdasági szakoktatásról és ennek keretében a kolozsvári Mezőgazdasági Akadémiáról. Bár az akadémia, mint Románia legnívósabb mezőgazdasági szakiskolája, állandóan jelentős állami támogatásban részesült, az ott folyó gazdag tudományos kutató munka mégis csak a tanári kar, elsősorban dr. Mihai Serban odaadó munkásságával volt elérhető. Így az akadémia eseményekben és alkotásokban gazdag husz esztendőre tekinthet vissza és értékes, hogy ebből az alkalomból egy a hivatalos, mint a magángazdasági szakkörök a legnagyobb elismeréssel adoznak az akadémia jelenlegi tanári karának, elsősorban dr. Serban Mihály rektorának.

Fejér Sándor hegedűművész kamarazene tanfolyama

Külföldön már régen vannak tanfolyamok, melyeken a zene iránt érdeklődőknek, alkalmat adnak, hogy kamarazene-együttesekkel gyakorolva szakértő vezetésével megtanuljanak kamarazenei és emellett megismerjék a kamarazene-irodalom kitűnő alkotásait. A tanfolyam a jelentkezőket együttesekbe osztják és hozzászoktatják a kottának lapról való olvasásához és megtanítják a tökéletes összjátékot. Fejér Sándor november elsején indít egy ilyen tanfolyamot. Fejér a budapesti zeneakadémián Weiner Leó kamarazene tanításának európai híri szakértője és nem kisebb együttesek veszik át vele a betanulásra szánt műveket, mint a Lehner vonósnégyes vagy Erica Morini a hegedűművész. Így Fejérnek meg van a képessége és iskolája ilyen tanfolyam vezetésére.

A tanfolyamon résztvehetnek zongoristák, hegedűsök, brácsások, csellisták. A tanfolyamon nemcsak a művek technikai részén van a hangsúly, hanem a betanulásra kerülő műveknek formai elemzése is sorra kerül. A tanfolyamok az esti órákban lesznek. A részvételi díj havi 200 lej. Jelentkezni lehet Piata Unirii 6. száma alatt.

— Egyiptomból közvetlenül Ausztráliába repült négy angol bombavető repülőgép. Londonból jelentik: Négy bombavető repülőgép, amely Egyiptomból közvetlenül Ausztráliába repül, Ismailiába (Szuezi csatorna vidéke) érkezett. A gépek leszállás nélkül jöttek Angliából Egyiptomba.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

S. O. S. Megrendítő levélre visszatérünk

A bucaresti csehszlovák követség köszönete a válságos napok baráti megnyilatkozásaiért

Bucaresti, október 25. A bucaresti csehszlovák követség a következők közlésére kérte fel a lapokat:

„Az elmúlt hetekben, amikor a csehszlovák nép léte legnehezebb pillanatait élte át s azután, amikor a legsúlyosabb megpróbáltatásokkal kellett megbirkóznia a bucaresti csehszlovák követség számos bizonyítékát kapta a nemes részvétnek és bátortásnak, nemcsak a különböző román szervezetek és alakulatok, de sokszor névtelen magánosok részéről is, akiknek lehetetlen külön-külön válaszolni. A követség kéri tehát azokat, akik a nehéz időkben tudatni kívánták a csehszlovák néppel, hogy kik az igazi barátai, fogadják a követség, a csehszlovák kormány és az egész csehszlovák nemzet nevében legőszintébb köszönetük kifejezését a meleg baráti megnyilatkozásokért. Az elszigetelt csehszlovák nép mélyen hálás marad a román nemzetnek és szilárd az elhatározása, hogy „hit a hitért“ jelszóval értékelni fogja és meg fogja őrizni ezt a barátságot. Sohasem fogja megengedni, hogy a román és csehszlovák népek közötti őszinte testvéri kapcsolatok megsértsenek.”

Élete legszebb óráit fogja átélni, ha megnézi a

Három Ritz fivér

képrázatos kiállítású vígjátékát:

Revük revüje

tündérien szép zenés film, melynek női főszerepét

Zorina

világhírű orosz énekesnő és táncosnő alakítja. Bemutatja CSUTÓRTÓKON a

Select Mozgó

MA, SZERDÁN

Hajsza az arany után

izgalmas, végig színes film, főszerepekben:

Georg Brent,
Olivia de Havilland

Sztalinnek a Németországgal való meg egyezést javasolják

Új tisztogatás a szovjet hadsereg sorában?

Párizs, október 25. A francia lapok szerint, illetékes szovjetkörök Oroszország külpolitikai orientációjának megváltoztatását készítik elő. A müncheni egyezmény megadta a kegyelemdíjfést a Franciaország és Oroszország közötti segélynyújtási egyezménynek. Ezt közvetett módon megerősíti a francia kormány is, amely nem cáfolta meg azokat a híreket, amelyek szerint az orosz paktum csendben el lesz temetve. Ezzel szemben a francia kormány sietett megcáfolni a hirt, amely szerint hajlandó volna Németországnak Kamerun és Togo gyarmatokat átengedni.

A francia lapok szerint befolyásos elemek igyekeznek Sztalint rávenni arra, hogy egyezzen meg Németországgal. Litvinov külügyi nápbiztos az egyetlen, aki ezt az egyezményt ellenzi. Azokat a szándékokat, amelyek Oroszország külpolitikai irányítását megváltoztatására irányulnak, bizonyítja az a tény is, hogy a szovjet lapok az utóbbi időben élesen támadják Franciaországot és Angliát.

A Times moszkvai tudósítójának értesülése szerint a szovjet hadsereg sorában új tisztogatási akció indult meg. A Volga-vidék több politikai biztosát és a Távoleket néhány törzstisztjét letartóztatták. A szovjet lapok csak a letartóztatottak kezdeti listáját közölték. A berlini Zvölf Uhrblatt jelentése szerint a kelet-szibériai Szverdlovszk katonai törvénykezése október 19-én halálra ítélte három generálist, nyolc magasrangú tisztet és tíz civilt, valamennyien Blücher marsall belső munkatársai. Az ítéletet azonnal végrehajtották. A GPU elrendelte, hogy az összes szibériai uccákat és épületeket, amelyek eddig Blücher marsall nevét viselték, ezentúl Sztalinról nevezzék el.

Sir Storrs, Jeruzsálem volt kormányzója, előadást tart ma Kolozsváron Lawrence ezredestől

Cluj, október 25. Rendkívül érdekes vendége lesz ma Kolozsvárnak. Romániai körutja során ma Kolozsvárra érkezik Sir Ronald Storrs, Jeruzsálem és Cyprus volt kormányzója, aki igen közvetlen baráti viszonyban élt Lawrence ezredestel, Arabia kalandos életű hőseivel. Sir Storrs ma, szerdán este hat órákor az egyetemi kollégiumban (Str. D. Martonne, a központi egyetem épülete mö-

gött) előadást fog tartani a tragikus körülmények között elhunyt T. E. Lawrence ezredestől, Arabia koronázatlan királyáról, A bölcsesség hét pillére című könyv szerzőjéről. Sir Storrs nagy érdeklődéssel várt előadásában fel fogja fedni a világháború egyik legérdekesebb fejezetének, a Lawrence ezredes által megszervezett arab felkelőknek a történetét.

A csehszlovákiai szokolok a zsidókérdés rendezését sürgetik

Benes volt lapja helyesli a szokolok szigorú rendszabályait

Prága, október 25. A Sokol szervezetek vezetősége tegnapi ülésén határozati javaslatot fogadott el, amelyben a zsidókérdésnek nemzeti és társadalmi alapon való sürgős megoldását kéri. A határozat szerint azok a zsidók, akik legalább 1914 óta a jelenlegi Csehszlovák állam területén tartózkodnak, arányszámuknak megfelelően résztvehetnek az állam politikai és gazdasági életében. Ezekről még annak a feltételnek a teljesítését is megkívánják azonban, hogy az 1930-as népszámlálás alkalmával cseh, vagy szlovák nemzetiségűnek vallották légyen magukat. Azok, akik más nemzetiségűnek vallották magukat, menjenek az illető államba. Azok a zsidók, akik 1914 után jöttek Csehszlovákia területére, menjenek vissza oda, ahonnan jöttek.

A Ceské Slovo, Benes pártjának a lapja, megállapítja, hogy a szokolok a zsidókérdést nemzeti és demokrata szempontból egyedül lehetséges megoldását javasolták. Igazságos megoldás ez, amely nem mások példája után történik.

A Frazky Listi rámutat arra, hogy 1930-ban 356.830 zsidó volt Csehszlovákiában. Ezek közül 204.799 zsidó nemzetiségűnek vallotta magát, tehát hazájának Palesztinát ismerte el. Ha levonják azokat a zsidókat is, akik németeknek, vagy magyaroknak vallották magukat, akkor mintegy százezer, magát csehnek, vagy szlováknak valló zsidó marad a köztársaságban, akik a köztársaság lakosságának egy százalékát alkotnák. Az arányosság elve alapján tehát száz ügyvéd, orvos, stb. közül egy zsidó lehet.

Iamandi igazságügyminiszter elítéli, hogy frontarcos zsidó ügyvédek töröltek a moldvai ügyvédi kamarából

Nem terjesztik ki Erdélyre és Bánátra a regáti törvényhozást: az egységesítő kódexek kerülnek tavasszal alkalmazásra

Timiscara, október 25. Adrian Brudariu a temesvári ügyvédi kamara prodékánja, kihallgatáson jelent meg Victor Iamandi igazságügyminiszter előtt, akitől felvilágosítást kért a régi királyságbeli törvények Erdélyre és Bánátra való kiterjesztésével és a készülő új ügyvédtörvénnyel kapcsolatban.

— Azt a szemrehányást kaptam — mondta Iamandi — hogy a regáti törvényeket egészen egyszerűen ki akarom terjeszteni Erdélyre. Az igazság az, hogy erre nem gondoltam. Ismerem az ottani törvényhozási eltéréseket, de tudom azt is, hogy vannak ott bizonyos ellenállások, amelyek az idegenek malmára hajtják a vizet. Bukovinában más volt a helyzet: a Suceava tartományon belül nem terjeszthettem ki Dorohoiara és Botosanira az osztrák törvényhozást, de hát lehetséges az, hogy Erdély egyes megyéiben a magyar törvényhozást alkalmazzák, amely ma már Magyarországon sem érvényes?

— Ha tavaszig az igazságügyi tárca élén maradok, remélem, sikerül odahatnom, hogy az új, a törvényhozást egységesítő kódexek elkészülnek és kihirdethetők lesznek.

Brudariu elpanaszolta, hogy Erdélyben néhány ezer ügyvéd éhen hal. Ez a helyzet a közjegyzőknek tulajdonítható, kiknek monopóliumuk van az akták szerkesztésére és hitelesítésére nézve. Kérte Erdélyre és Bánátra való kiterjesztését a regáti törvénynek, amelynek értelmében az akták szerkesztése és hitelesítése az

ügyvédek közbenjöttével a törvényszék előtt történjék.

Iamandi válaszában elmondotta, hogy ugy Radulescu semmitőszéki elnök, mint a kamarák a közjegyzők megszüntetése mellett vannak. Azt hiszem, igazuk van, de döntő tényezők ellenzik azt.

Végül az ügyvédtörvényre vonatkozóan a következőket mondotta az igazságügyminiszter:

— Nincs valamelyes fixa ideám ezzel a törvénnyel kapcsolatban. Az ügyvédszövetség tegye meg javaslatát. Én segíteni fogok megőrizni a kamarák autonómiáját. *Meg kell mondanom azonban, hogy igen elégedetlen vagyok egyes moldvai kamarákkal szemben, amelyek töröltek olyan zsidókat is, akik ténylegesen harcoltak a fronton és akikkel szemben más eljárásra lett volna szükség. Még a hitlerista Németországban sem mentek odáig, hogy töröljék a kamarákból a volt frontarcosokat.*

Zendülés Peruban

Newyork, október 25. Peru fővárosából, Limából érkezett jelentések szerint Peruban forradalmi megmozdulások voltak. Limából érkezett hivatalos jelentés szerint a forradalmi megmozdulás kizárólag a Pacas-Mayo tartománybeli San Pedro kasszárnyára korlátozódik. Egész Peruban bevezették a cenzurát. A zendülők vezérét letartóztatták.

MUTÁRI LOCO SI IN PROVINCIE

RIMÓCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ

BIROU VISAUL CU GARA, PIATA GARII 9, TEL. - 3569.
MAGAZIE GARAJ SI LOCUINTA STR. GARII 9, TEL. - 3025.

Költöztetések,

áruszállításokat helyben és vidékre legolcsóbban vállal

RIMÓCZI SZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT
Telefonhívásra árajánlattal szolgálók.

SEGITS FOGORVOSÁT

Megőrizni FOGAI épességét.

Mamájja Ön is a fogorvosok sorai által ajánlott KOLYNOS fogkrémet fertőtlenítő és tisztító ható tulajdonságainál fogva.

Egyszerű lesz mosolya KOLYNOS által

Teljesen befűl. Vegyes vagy tiszta

KOLYNOS DENTAL CREAM

Egy ploesti bárban találják meg Dobrescu tábornok eltűnt tizenhétéves leányát

Az eltűnés titokzatos körülményei

Bucaresti, október 25. A főváros társadalmi életének hatalmas szenzációja volt Antiona Dobrescu, az egyik bucaresti leánygimnázium hetedosztályos tanulójának titokzatos eltűnése. Gligore Dobrescu tábornok, a leány apja, huszezer lejes prémiumot tűzött ki annak, aki nyomra vezeti a hatóságokat, amelyek hatalmas apparátussal láttak hozzá a nyomozáshoz. Antiona október 20-án strajer egyenruhában elindult az iskolába, amely lakásától alig száz lépésnyire van és attól kezdve semmit sem tudtak róla. Eltűnését sem szülei, sem barátai nem tudták megmagyarázni; valamennyien — éppúgy, mint tanárjai is — komoly lánynak ismerték, aki minden kalandtól távol áll. Négy napos lázas kutatás után Ploestiben fedezték fel Antionát. Egy ugyancsak középiskolás unokaöccse, Paul Nastasescu látta meg, nyomába eredt, majd jelentkezett a rendőrségen. Egy Stoicescu nevű bucaresti lakos, aki Ploestiben tartózkodott, az egyik éjjeli lokál kienseitől halotta, hogy az eltűnt bucaresti diáklány a ploesti Maxim Zigzag bár balettkarának tagja. Ugyancsak jelentést tett a rendőrségen egy Slaic Abramovic nevű egyén, aki a fővárosi lapokban megjelent fényképe után ismerte fel a lányt. A rendőrség házkutatást tartott a Buluc házaspár Romana ucca 20 szám alatti lakásán, ahol egy ajtó mögé rejtőzve megtalálták Antiona Dobrescut.

Azonnal a rendőrségre vitték, ahol elmondta, hogy egy huszonhét év körüli fiatal ember napokon át nyomába szegődött, azonban nem tulajdonított ennek különösebb fontosságot. A végtesen napon megszületett és idegen, orosz akcentusban különböző dolgokat mondott neki. Egy adott pillanatban egy szürke autóra érték, amelynek ajtaja kinyitott és ő az autóra tuszkolva találta magát. A tervek, amelyekről az ismeretlen beszélt, teljesen hipnotizáltak, másrészt revolverrel fenyegette meg. A Rapidra ültek, majd Ploestibe érve, az idegen utasította, hogy menjen el a Zigzag bárba. Táskaát is adott át neki, amely a szükséges fehérneműket tartalmazta. A bárban a Buluc házaspárhoz utasították, amely három napon át különböző táncokra tanította. Két éjszaka fel is lépett a bárban.

A Buluc házaspárt és ezeknek több táncosnő tanítványát, Dobrescu kisasszonnyal együtt, Bucarestbe szállították. Megállapítást nyert, hogy midőn ez Ploestibe ért, hatezer lej volt nála. A pénz a szüleitől származott. A rendőrségen lázasan folyik a nyomozás. Számos személyt idéztek be, sorozatos szembesítések történtek. Kihallgattak többek között egy Tití nevű flatalembert, Dobrescu kisasszony vőlegény-felét, akinek szerepe állítólag igen homályos.

— Faruk egyiptomi király rádióbeszéde a fegyverkezés érdekében. Kairóból jelentik: Faruk király tegnap este rádióbeszédet mondott, amelyben annak szükségességét hangsúlyozta, hogy Egyiptom olyan katonai erővel rendelkezze, amely egymagában is meg tudja védeni az országot.

SPORT

A Haggibbor új vezetősége

Uj, október 25. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban ismertettük a kolozsvári Haggibbor Sportegyesület 18-ik évi közgyűlésének lefolyását. Közöltük, hogy a közgyűlés, a lelő vezetői szerepének sugalmazására, Léb Ödön személyében kitűnő képességű elnököt választott. A nagyrészt régi gárdában ismét helyet kapott a teniszszakosztály élén Gottlieb Lajos, aki az utóbbi években másirányú elfoglaltságai miatt nem aktív volt. Az elmúlt évben új alapokra helyezett teniszszakosztály vezetése Gottlieb Lajossal alaposan képzett szakértő kezébe került.

A megválasztott Haggibbor teljes vezetőségének névsora a következő:

Diszelnökök: Dr. Weiszbürg Chaim, Stotter Aladár, dr. Tischler Elemer, Biró Andor, dr. Erős Vilmos, Radó Ernő.

Tiszteletbeli elnökök: Dr. Fischer József, Jámbor Ferenc, Sándor Samu, Neumann Géza.

Tiszteletbeli alelnökök: Adler Zsigmond, Czódik Jenő, Gergely Dezső, Gottlieb József, Deutsch Fülöp, Judovits Lázár, Keszler Ignác, dr. Marton Ernő, Róza Mór, Herczeg Tivadár, Léb Miksa, dr. Vass Zoltán.

Elnök: Léb Ödön.

Ugyv. elnök: Dr. Hermann Lajos.

Elnöki tanács: Schwartz Miksa, Schwartz Hermann, Deutsch József, Keszler Ignác, Gottlieb Lajos, Sipos István.

Főtábornok: Grün László.

Főpályatábornok: Spiegel Akcs.

Főjegyző: Schwartz Hermann.

Elnökök: Mózes Hermann és Tyroler József.

Kfár Hamakbéli biztós: Deutsch József.

Specializációs biztósok:

Tenisz: Örökös diszelnök: Radó Ernő, tiszteletbeli elnök: Moskovits József, elnök: Gottlieb Lajos, alelnök: Radó György.

Futball: Elnök: Weisz Ignác.

Teke: Elnök: Berkovits Imre.

Uzós: Elnök: Benedek Kató, pólcsoport-vezető: Schwartz Tibor.

Si és turisztika: Örökös diszelnök: Sándor Samu, elnök: Sipos István.

Vívó: Diszelnök: Zádor Árpád, elnök: Mózes Hermann, alelnök: dr. Spitzer Viktor.

Sakk: Elnök: Schwartz Hermann.

Ping-pong: Elnök: Pál Sándor.

Torna: Elnök: Fodor Ernő, alelnök: dr. Kirsch Imre.

Függődnök: Keszler Ignác.

Fegyelmi bizottság: Elnök: dr. Kepes Imre, tagok: dr. Hermann Lajos, Sándor Samu, dr. Schwartz Vilmos, Keszler Ignác és dr. Karpf Ferenc.

Pályafelügyelő-bizottság: Elnök: Dr. Heller József, tagok: Léb Ödön, Peller Lajos, ing. Rimóczi József, dr. Kepes Imre, dr. Rosenberg Ernő, Tyroler József, Keszler Ignác, Schwartz Miksa.

Kulturbizottság: Elnök: Dr. Heller József. **Sportambulancia (vezető):** Dr. Katzer Ödön.

Kluborvosok: Dr. Blau Zoltán, dr. Schnabel Ede, dr. Farkas Imre, dr. Grünfeld Hermann, dr. Heller József, dr. Katzer Ödön, dr. Fritsch Ödön, dr. Havas József, dr. Löbl Adolf, dr. Lövy Jenő, dr. Róth Marcell, dr. Rosenberg Ernő, dr. Samu Dezső, dr. Silbermann Marcell, dr. Szénási Vilmos, dr. Wertheimer Mendel, dr. Goldglanz Henrik, dr. Spitzer Viktor.

Vigalmi bizottsági elnök: Dr. Spitzer Viktor.

Választmány: Albert Nándor, Beck Lázár, dr. Barabás Sándor, dr. Bänderweisz Leó, Czinczár Imre, Dávid Aron, Duschák Béla, dr. Dénes László, Deutsch Vilmos, dr. Erdős Imre, Ehrenfeld Károly, Ehrenfeld Albert, Feuermann Mór, Feuermann Arnold, dr. Fekete György, Fenákel Zoltán, dr. Fischhoff Emil, Grätz Imre, Grünwald Isa, Grünwald Armin, Gutfried János, Herskovits Zoltán, Havas László, dr. Kertész Fr. Miklós, Kun Jenő, Kaszner Ernő, dr. Kaszner Rezső, Krémer Lajos, Lauber Paula, Lövinger László, London Dezső, Mózes Andor, dr. Neumann Albert, Neumann Pál, Nádler Lajos, dr. Némethi György, dr. Pistiner Avram, Princz Miklós, dr. Princz Endre, Márk Dezső, Rosenberg Soma, Rosenberg Hermann, Riesler Jenő, Rosenfeld Ferenc, Salomon Lajos, Sivovits Dezső, Schenk József, ing. Sebestyén Ödön, Simon Árpád, Schwimmer István, ing. Simon László, Weinberger Nándor, Weinberger Farkas, Weintraub Márton, dr. Wartenberg György, Tyroler József.

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Hatodik emelet és Julia

A múlt évad újdonságai közül Alfred Ghery világhírű vigjátéka, a Hatodik emelet, továbbá Földes Imre és Abraham Pál szenzációs sikerű nagyoperettje, a Julia a szezon befejezése miatt anélkül került le a műsorról, hogy mindenkinek alkalmá lett volna

megnézni ezeket a remek darabokat. Éppen ezért az igazgatóság most új betanulásban, részben új szereposztásban ismét műsorra tűzte a két remek újdonságot, amelyek szerdán, illetve csütörtökön kerülnek színre.

Csathó Kálmán: Fűszer és csemege

Csathó Kálmán neve mindig a legkitűnőbb színpadi alkotásokat fémjelzi. Témaválasztásának leleményessége, írói stílusának választékos eleganciája, nagyszerű jellemábrázoló művésze és bőven áradó humora Csathó Kálmánt a magyar színpadi irodalom legkitűnőbb művelői közé emelik.

Uj vigjátéka, a Fűszer és csemege, teljes joggal nyerte el a Vojnics-díjat, amely tudvaleg minden évben a színpadi termelés legjobb alkotását jutalmazza. Csathó Kálmán

uj darabja eldönti azt a régi vitát, hogy vajjon „uri” foglalkozás-e a kereskedői pályá. Rengeteg szereplőt foglalkoztató, kitűnő vigjátékában Csathó Kálmán szemléletesen bebizonyítja, hogy nincsenek uri vagy nem uri foglalkozások, csak uri vagy nem uri gondolkodásu egyéniségek. Jobbnál-jobb szerepek egész sora vonul fel előttünk a Fűszer és csemegeben, amelynek kiállításá is különösen érdekes.

HETI MŰSOR:

Szerda fél 9: Hatodik emelet. (Alfred Ghery nagyszerű vigjátékának felújítása, Hel-tai Jenő fordításában, részben új szereposztással. Főszereplők: Fényes Alice, Erényi Böske, Beness Iona, Rajnai Elő, Paál Magda, Báza Éva, Tóth Elek, Nagy István, Jenei János, Deésy Jenő, Szabados Árpád, stb.)

Csütörtök fél 9: Julia. (Földes Imre és Abraham Pál írásai sikerű nagyoperettjének felújítása, új betanulásban, új táncokkal és magánjátékokkal. Főszereplők: Krémer Manci, Sándor Stefi, Báza Éva, Jenei János, Tompa Sándor, Lantos Béla, Réthely Ödön, Csóka József, Bodó György, Radó Éva, Tihanyi Magda, stb. Rendező: Gróf László.)

Péntek fél 9: Fűszer és csemege. (Csathó Kálmán legújabb, páratlan sikerű vigjátékának, az idei év Vojnics-díj nyertes darabjának bemutatója. Főszereplők: Erényi Böske, Fényes Alice, Miklóssy Margit, Sándor Stefi, Czopán Flóri, Paál Magda, Beness Iona, Jenei János, Mé-száros Béla, Nagy István, Tompa Sándor, Tóth Elek, Csóka József, Réthely Ödön, Fülöp Sándor, Lantos Béla, Rajnai Sándor, Csengeri Aladár, stb., stb. felléptével. Rendező: Szabados Árpád. Premier bérlet 4. szám.)

Szombat d. u. 5: Jézusfaragó ember. (Olcsó helyárakkal.)
este 9: Fűszer és csemege. (Rendes bérlet 4. szám. Irodalmi bérlet 3. szám.)
Vasárnap d. u. 3: Egyetlen éjszakára. (Szi-

lágyi-Losonczy nagyszerű operettje, olcsó helyárakkal.)

d. u. 6: Fűszer és csemege. (Harmad-szor.)

este 9: Nem leszek hálátlan. (Hatodszor.)

Hétfő fél 9: Fűszer és csemege. (Negyedszer.)

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A leghatásosabb békefilm! Az erőtmeny. (Bocada). A mai Spanyolországi belháboru képei peregnék le a néző előtt, amelynek keretében egy nagy szerelem játszódik le, képek izgalmas aknamunkájában. Főszerepekben: Madeleine Carrol és Henry Fonda. Számozott helyek. Telefon 37-05.

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Hajza az arany után. Kertész Mihály, a „41-es brigád” világhírű rendezőjének legújabb, mindent felülmúló alakítása, végig színes, csodás felvételekkel. Izgalmas film a kaliforniai öslakók és az aranykeresők között. Főszerepekben: Georg Brent, Olivia de Havilland.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Hatalmas műsor! I. London terror alatt. A legcsodálatosabb film, megrázó szenzációkkal. Fritz Kortner és Charles Farrell. II. Sherlock Holmes. Detektív film-szenzáció. William Powell és Ginger Rogers. III-IV. Híradó és Micky Maus.

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresők, üllőhelyek és fűrdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csak előre fizetés mellett közölünk. Jelleges levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Katonaviselt borkereskedőség állást keres. Vidékre is megy. Megkereséseket „Azonnalra” a kiadóba kér.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba. Str. Radu 9, emelet balra.

Autorizált könyvelő olcsón vállalja hivatalos könyvelését és vezetését kis-kereskedők, kisiparosok részére. Cim a kiadóhivatalban.

JÁHRZETÁBLA alumíniumból készült, kiskal, egyszemélyes 150 lej, kétszemélyes 250 lej. Magrendelésnél zsidó dátum közlendő. Boros papirkereskedés, Cluj.

Könyvek felfektetését, könyvelési restanciák feldolgozását, órákönyvelést vállal iparvállalat főkönyvelője. Megkereséseket „Könyvszakértő” jellegre a kiadóba kér.

Hűlőbejáratu, csinosan butorozott szoba a Mihai Viteazul mellett kiadó. Ugyanott esetleg kóser koszt is kapható. Cim a kiadóban.

CSILLAROKAT legolcsóbban a készítőnél **GRUNWALD JAKAB, C. Decebal 23. Telef. 17-41.**

Hízlatú élő ponty kapható. Weisz, T. Vladimirescu No. 6. Telefon 32-88.

Eladó: 50 drb. billenő-kocsi, 2 m³ ürtartalommal, 76-os nyomtávu, ringczzattal, roil-csapágyakkal, továbbá légkompressor a hozzávaló cca 6-7000 literes légtartállyal; különböző peremes öntöttvas-csövek, szivattyuk, bádogkémények; cca 5000 drb. sin vastal 60 cm nyomtávu, lemezek, transzmissziók, csapágyak stb. Érdeklődni: S. Stössel Déva. Telefon 261.

Urleányok, akik rövid idő alatt iparművészetet, virágkészítést, ruha- és szőnyegszöveget akarnak elsajátítani gondos felügyelettel, orth. uri ellátást kaphatnak. Oradea Globus, Str. Cogalniceanu 8.

Vidéki városban megyeszékhelyen elsőrangban bevezetett fogorvosi rendelő bérebeadó november 1-re. Választ „Brillians alkalmom” jellegre a kiadóba

Mikroszkópot és egyéb orvosi műszereket keresek megvételre. Váradi, Oradea, Str. Regele Carol 25.

Trafik családi okok miatt november 1-re sürgősen átadó. Cima a kiadóban.

Több mint 50 év óta fennálló férfi, női óvat és rövidáru tizlet Temesvár központjában visszavonulás miatt kedvezően eladó. „Biztos egzisztencia” jellegre a kiadóba.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Premier! A riói szerenád. Főszereplői: Grace Moore, a newyorki Metropolitán énekesnője és Malvyn Douglas. Műsor előtte Színes Sily-Symphonie.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Ujjé, a hegyekben nagyszerű. Stan és Bran világhírű komikusok szenzációs vigjátéka, melynek minden egyes jelenete valóságos nevetőörkánt vált ki a nézőkből.

A MUNKAS MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor:
I. Intermezzo. Énekes kalandorfilm. Főszerepekben: Terri Rudolph és Albrecht Schönhals. II. Vége a válságnak (Ni-cole). Pazar rendezésű filmsláger. Robert Sidomak regénye nyomán. Főszerepekben: Albert Prejean és Danielle Darrieus.
III. Journal. Köv. műsor: /

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, október 26.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek. Időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. Előadás. 19: Időszéri anyagok. 19.15: Tánccena. 20.15: A Carnea énekar. 20.50: Felolvasás. 21.05: Operettrejeltek. A rádiózenekar hangversenye. Gutzianu szoprán és Alexandrescu tenor közreműködésével. 23: Hírek. 22.45: Vendéglői zene. Majd: Hírek külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. 2.20: Hírek héber nyelven. Pontos idő, időjárás. A héber nevelés alapelvei. E. Goldstein előadás. 7.30: Mose Berman felolvasása. 7.45: Hírek héber nyelven. 8: Keleti zene, hangverseny. 9.05: Hangverseny. 8.15: Hírek angol nyelven. 9.30: Könyvnyű zene.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Cigányzene. 13.30: Hírek. 14.30: Hanglemek. 14.35: Hírek. 19.45: Zongoraszámok. 20: Hírek. 20.25: Katonazene. 21.40: Hírek. 23.05: Cigányzene. 24.05: Hanglemek.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

Szofia. 20.30: Eugen Onyegin, Csajkovszkij operája.

Csütörtök, október 27.

Bucuresti. 7.30: Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13: Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.10: Déli hangverseny. Közben: Sporthírek. 13.40: Hanglemek. 14.15: Hírek. Időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Hanglemek. 15: Hírek. 16.45: Előadás. 19: Időszéri anyagok. 19.17: Tánccena. 19.55: Felolvasás. 20.10: Mandolin zenekar. 20.40: Vasilescu énekesnő hangversenye. 21: Felolvasás. 21.15: A filharmónikus hangversenye, a szünetben: Hírek. 23: Hanglemek. Majd: Hírek németül és franciául. Utána: Közlemények.

Jeruzsálem. Délután 2.10: Hírek angol nyelven. 2.20: Hírek héber nyelven. 5: Pontos idő, hírek. 7.30: Hangverseny. 7.45: Időjárásjelentés. 8: Nyelvészeti előadás. 8.20: Ének. 8.44: Angol előadás. 9.15: Pontos idő, hírek angol nyelven. 9.30: Könyvismeret. 9.45: Ének.

Budapest I. 7.45: Torna, utána hanglemek. 11: Hírek. 13.05: Hanglemek. 13.30: Hírek. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.35: Hírek. 18: Énekar. 19: Cigányzene. 19.50: Hírek. 20.30: Gítárest. 22.20: Hírek. 22.45: A Budapesti Hangverseny Zenekar. 24.10: Cigányzene.

Mit hallgassunk a külföldi műsorból?

Belgrád. 21.30: Szimfonikusok. **Strasbourg. 21.30:** Zenekari hangverseny.

Könyvek, amelyekről beszélnek:

Nagy Karola: Itt voltam...
Benamy: Európától Ázsiáig
Smádey: A vérző Kína
Zweig: Vihar Palesztina felett
Nagy Andor: Tavasz Váradon
(Regény Adyról)

Mauvois: Bramble ezredes

Epocha kiadás

Kaphatók minden könyvkereskedésben

KÖZGAZDASÁG

November 15-ig büntetés nélkül pótolhatók az iratok és jogügyletek aviatikai bélyegei

Az Aviatikai Alap Pénztárának vezetősége hetven felügyelőt és ellenőrt bízott meg az aviatikai bélyegek ellenőrzésével

Bucuresti, október 25. Az aviatikai alap pénztára, az aviatikai illetékek felemelésével kapcsolatban felhívást tett közzé a hivatalos lapban, amelyben közli, hogy a felemelt aviatikai illetékek és rendeltetések október 13-án léptek életbe és kihágást követnek el azok, akik ezidő után a régi alapon illetékeik jogügyleteiket és irataikat. Eppen ezért az aviatikai alap pénztára november 15-ig ad határidőt a hiányzó bélyeg és illetékek bírságmentes pótlására. Közli a felhívás azt is, hogy ilyen esetekben az aviatikai alap ellenőrei — november 15-ig — nem vesznek fel bírságjegyzőkönyvet, azonban november 15. után szigorúan alkalmazzák a büntető rendelkezéseket. A felhívás közli annak a

hetven kinevezett felügyelőnek és ellenőrnök nevét, akiknek megbízatásuk van az aviatikai illetékek ellenőrzésére. Ezekben kívül a pénzügyigazgatóságok ellenőrző közegeinek is joguk van az aviatikai illetékek ellenőrzésére.

Itt írjuk meg, hogy a pénzügyminiszter október 22-én 326.860—1938. szám alatt küldte meg a pénzügyigazgatóságokhoz ama rendeletét, amely szerint az ekmány-bélyeg és pénzügyi illetékek — büntetés nélkül — 1938 december 1-ig pótolhatók és hogy ilyen esetekben az ellenőrző közegek kihágási jegyzőkönyvet nem vehetnek fel, amint azt lapunk tegnapi számában közöltük.

iparpártolási kedvezményt ismer, az új törvény többféle iparpártolási kedvezményt hozott meg, aszerint, hogy az illető vállalat alapítása mennyire segítette elő olyan cikkeket gyártását, amelyeket azelőtt importáltak és hogy az illető vállalat milyen arányban dolgoz fel belföldi nyersanyagokat. Speciális kedvezményeket kapnak az új iparágak, amelyeknek alapítása az átlagnál nagyobb tökélet igényel. Az iparpártolási kedvezmény elnyerése szempontjából külön elbírálása alá esnek a konzernszerű — egyesített termelésű — üzemek is.

Háromezer vagon kukoricára adott kiviteli engedélyt a kormány

Bucuresti, október 25. A gabonaértékesítő hivatal értesítette a gabonaexportőröket, hogy a kormány háromezer vagon kukorica exportját engedélyezte azokba az államokba, amelyekkel kihiringszkekötésben vagyunk. A háromezer vagon egyrészt — közel 900 vagon — Olaszország veszi át, vagononként 39.000 lejes árban.

A posta új vezérigazgatója. A kormány királyi rendelettel, a posta vezérigazgatójává Stefan Cătoiú ténbörököt nevezte ki, míg Pitulescu régi vezérigazgató október 1-én nyugdíjba ment.

Csak egyetemi végzettségű egyén lehet a jövőben ügynök a bucaresti tőzsdén. A nemzetgazdasági minisztérium rendeltörvényt készít elő, amelyben módosítani akarja a tőzsdetörvény 93. cikkét. A módosítás szerint tőzsdei ügynök vagy alkalmazott csak olyan egyén lehet, akinek egyetemi, vagy kereskedelmi akadémiai végzettsége van.

A földművelésügyi minisztérium kilencven fajtenyészállatot vásárolt Svájcban a máramaros állattenyésztés támogatására. A földművelésügyi minisztérium dr. Cristea Tiberiu és dr. Szergely József állategészségügyi főfelügyelőket Svájcba küldte, hogy a máramaros állattenyésztés támogatására fajtenyésztési céljaira harminc tenyészállatot és hatvan fajtenyészállatot vásároljanak. A vásárolt tenyészállatokat az állattenyésztők között osztják ki. Ezzel kapcsolatban terbe vették azt is, hogy a következő hetekben Máramaroszigeten tenyészállat kiállítás is rendezzenek.

Brassó közelében földgáz előfordulásokról bukkantak. A nemzetgazdasági minisztérium megkapta azokat a jelentéseket, amelyek új petroleumlőfordulások utáni kutatásokról szólnak. A jelentés szerint Moldva északi részén, valamint Brassótól húsz kilométernyire nagyobb földgázmedencéket találtak. Ezek a területeken folytatják a kutatásokat petroleum iránt.

Negyvenezer vagon búzát exportáltak Angliába. A londoni Ross T. Smith & Co. gabonakereskedelmi cég rövid időn belül 40.000 vagon búzát vásárolt össze, amelyet Angliába szállít.

Új közlekedési taxák léptek életbe. A Hivatalos Lap hétfői száma közli azt a rendeltörvényt, amely szerint a belügyminisztérium újabb közlekedési taxák élebevitelét engedélyezte.

Új pénztári órák a Banca Naționala elűj fiókjánál. A Banca Naționala cluj fiókjára értesíti ügyfeleit hogy f. hó 26-tól pénztári óráit délelőtt 8—12-ig tartja.

Zürichi árfolyamok (Október 25): Márka 176.30, holland forint 239.50, dollár 440.50, font 20.97, francia frank 11.74, olasz lira 23.175, csekkorona 15.125, pengő 87.50, dinár 10.—, lej 3.25, zloty 82.75, belgas 74.475.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	139.93—142.—
font	665.85—676.20
palesztinai font	666.54—676.89
svájci frank	31.74—32.22
holland forint	76.04—77.14
csekkorona (hivatalos)	4.70—4.80
csekkorona (negociabil)	4.20—4.22

A gabonaexportőrök szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai szilárdabbak. A bucaresti magánforgalomban a következő árfolyamok alakultak ki:

Angol font 30%-os szabakvóta	1300—1306
angol font 20%-os kvóta	1201—1207
angol font 40%-os kvóta	1002—1012
holland forint 30%-os sz. kvóta	148.25—149.50
dollár 30%-os szabakvóta	265—270
francia frank 30%-os szabakvóta	7.28—7.30
svájci frank 30%-os szabakvóta	60—61
belgas (kíring)	38.35—38.55
belgas 15%-os	45.20

Aranyért ellen Goedecke féle Gruzsal!

Készül az új ipartörvény

Bucuresti, október 25. A nemzetgazdasági minisztérium törvényelőkészítő bizottsága elkészítette az új ipartörvénytervezetet. A tervezet szerint a törvény három fejezetből fog állani. Az első fejezet tartalmazza az általa-

nos rendelkezéseket és szabályozni fogja az ipartügyi bizottság összetételét és működését. A második fejezet szabályozni fogja azokat a feltételeket, amelyek alapján az egyes iparvállalatok a működési engedélyt elnyerhetik. A harmadik fejezet tartalmazza az iparpártolási kedvezmények elnyerésének lehetőségét. A régi törvény csak egy típusu

A POZSONYI ZSIDÓ UCCA

Írta: SZABÓ IMRE (22)

— Csak egy férfin, azon, aki kihívóan viselkedett. De mit csinált maga ezzel az emberrel, aki hasonló módon provokálta azt, ami szent Izraelben? — kérdeztem dühösen.

— En egy gyöngye niemand vagyok — siránkozott Pinchas. Mi vagyok én, az isten áldja meg magát! Hányszor mondtam, milyen göleszben él az én családom! Ögyallán és én magam is milyen boldogtalan vagyok. Mit tehettem volna? Ütöttem volna ki a cigarettát a szájából?! Két olyan pofont ad, hogy nem lett volna mivel rágjam azt a koszos civakot, amit Léb Grosz nekem kiutal. Hagyjon békét és ne itéljen addig, amíg nem jut az én helyzetembe.

— Korbáccsal állott valaki a háta mögött? — Igenis állott. Ott állott az ördög, a korbácsával.

Erre már nem volt, mit feleljek. Csak annyit mondtam, hogy a Pinkász nevet nem érdemli meg.

Lidércnyomásos éjszakám volt és másnap, a muszaf ima után, délfelé levizittem Kati Frankl öngyűségénél.

A nagyasszony a szombat csendjében, fekete selyemruháján régimódi arany melltűjével, a megtestesült nyugalom volt. Energikus vonásai az ajka körül megnyihültek. Lelkének szombati csendjéhez tartozott az is, hogy nem lepődött meg, amikor köszönettel bejelentettem neki a lakásból való távozásomat.

Nem érdekelte a távozás oka, de én megindokoltam azzal, hogy Cohen urhoz megyek lakni, aki erősen kíváncsi vizsgálra, mert községe visszavárja Hollandiába.

— Asszony vagyok ugyan — válaszolt nagyon higgadtan — de már elmúltam nyolcvan esztendő és az éveim feljogosítanak, hogy tanácsot adjak fiataloknak. Azért mondom magának, csak akkor változtasson később is lakhelyét, ha ezt valami különös kényszer parancsolja. Engem Chaszam Szófer esketett — érdemei oltalmazzanak mundaújunkat — és ő adta férjemnek ezt a tanácsot. Megfogadtuk. Szerény helyen kezdtük megboldogult

urammal, a Zsidó ucca csücskében, a Kreutzwirts-haus mellett. Aztán el kellett költözni, mert szűk lett a helyiség, a Neszter-házba. Szolid munkánkkal bővült az üzlet. Annyira, hogy meg kellett venni az egész házat; isten hozzásegített aztán még ahhoz is, hogy megvehessük a két szomszéd házat. A kisbaltból áruház lett, Trencsénben és Csehországban egész járások takácsai nekünk dolgoztak. Voltak, akik ajánlották, hogy menjünk Pestre, vagy Bécsbe. Nem! — mondtam. Megtartom a mi mesterünk, Móse Szófer tanácsát: itt élek, itt halok meg. Nem tudom, a nagy rabbi unokája fog-e eltemetni, vagy a dedunokája, de ezért a tanácsért hálás vagyok a rabbi utódainak is.

(A nagyasszonyt Móse Szófer dedunokája, Akiha rabbi temette 1913 február 9-ikén. Frankl Katalin kilencvenhárom évet élt.)

Délután még kötelességszerűen bejelentettem a lakáscserét Léb Grosznak, anélkül persze, hogy közöltem volna vele távozásom igazi okát.

— Kit küldjek ennek a Paschkesz nevű istencsapásnak a szobájába? — tanakodott a ros jesiva. Nem „chócef“ szegény, valami csekélységet tanulni is tud, de pályát tévesztett. Ha asszonynak születik, a chevra első sirató asszonya lehetett volna.

Elővette a rendezetlen lakású böcherek névsorát és rövid keresés után egy név mellett megállott. — Rendben van. Arisztotelesz fog hozzá költözni.

Arisztotelesz az a bizonyos szemüveges „görög“ volt, aki engem a vasuton eltanácsolt Pozsonybol.

— Helyes, legyen Arisztotelesz! — ismételte. Sokat panaszkodik szobatársának különös szokásai és a sok füstölés miatt. Ez a Paschkesz cigarettázik?

— Nem éppen — mondtam óvatosan. Csak ha ingyen kap. Akkor is lelki kényszer hatása alatt. Így hát elrendeződött a lakásügy is. Már csak Cohen ur volt hátra, aki — ezt előre tudtam — boldogan fogadott társnak tágas, szellős lakásába. Amikor este visszamentem a csomagomért, Pinkász egy könyv fölött görnyedt és sirt.

Könnyen kitaláltam a sirás okát. A boldogtalan bizonyára azt hitte, hogy elárultam.

— Mit olvas, maga szerencsétlen?

A csukástól nem tudott szöhoz jutni, csak rámutatott a kötetre. Midras-gyűjtemény volt. Oda léptem és olvastam.

„Hívások hívása — mondotta Salamon — hívás, minden csak hívás. Hétszer ismétli az Irás

e szót „hívás“, hogy az élet hét hívásos szakaszára emlékeztessen. Hívásos az élet mindjárt a születés után, amikor kedveskedésekkel és csókokkal árasztják el az embert. Aztán két, vagy három éves korában piszokban és sárban fetreng és amit megtalál, minden piszkot szájába vesz. Majd eléri a tizedik életévet és mi lesz belőle? Ugráló, nyugtalan fiatal vadállat, erdő őze. Eljut huszadik életévébe és szertelen ló vált belőle, piperkőc. Aztán megnősül és átváltozik nyerges számmá. Ha apa lett, gondok szakadnak a nyakába és mint valami élelem után futkosó kutya, ő is lógó nyelvel keresi gyermekei kenyérét. Aztán a hetedik stáció következik, amikor megöregszik. Mi lett belőle? Csunya majom. — Am bölcsesség és szakaszokat meg tudja változtatni.“

— Milyen szerencsétlen vagyok én még ezzel is! — és egyre csak csuklott a sirástól. Amikor felsaptam a könyvet, ezt a szomorúságot kaptam intésül.

Megnugtattam, hogy az úgy, ami miatt elváltak tőle, titokban marad. Ez felszarította könnyeit, de amikor elárultam neki, hogy helyembe Arisztoteleszt kapja, ismét megnevődtek a szemei.

— Ne sirjon! Legyen okos és akkor minden megváltozik. Látja, Jalkut is ezt tanácsolja. És tudja meg, hogy a hetes szám nem szomorúság, ellenkezőleg, szentség minálunk. Szent, mint a hét hetedik napja, a szombat. A hitvallást azért mondjuk hétszer, mert csak a hit segít át bennünket a hívások hét ostobaságán. Gondolkozni kell egy kicsit.

Ez a kenetes beszéd, ami bizonyára nem is találta a természetemhez, végleg megnyugtatta. Balkezembe vettem a koffert és jobb kezemmel rátettem az ajtófélfára „mezüjére“. Aztán ajkamhoz vettem és éreztem, hogy életem új fejezete kezdődik.

A gondok első kigyófejei már felém meredtek. Mi lesz, kérdeztem magamtól, ha a vizsgákhoz szükséges pénz a nyár eeljére nem lesz együtt? Mert bizony erre nagyon kevés kilátás volt. Cohen urtól nem fogadhattam el az egész tanpénzt, a jesiva szabályai szerint ugyanis a lakótársal való ismétlések fejében csupán szállásra tarthatam igényt és én ezt respektálni kívántam. De Cohen ur szigorúan rám kényszerítette a megállapodott hávi járandóságnak a felét, amit megint nem lehetett félretenni, mert anyám újra panaszos levelet írt.

(Folytatjuk)

UJ KELET Legújabb hírek

(Elsőoldali cikkünk folytatása)

Léva, október 25. Vasárnap, hír szerint megkezdtek Léva kiürítését. A pozsonyi bíróságok úgy rendelkeztek, hogy a bírói letételeket adják át a Zenszka Banknak. Eperjesen magánlakásokat rekviráltak a Kassáról áthelyezett hivatalok számára.

Olaszország vállalja a döntőbíráskodást
Róma, október 25. Az olasz sajtó az Imre-nyilatkozattal kapcsolatban azt írja, hogy Olaszország vállalja a népszavazás elnökségét és a döntőbíráskodást.

Prága, október 25. Dr. Tisso szlovák miniszterelnök és miniszterterárai kedden Prágába utaztak, hogy résztvegyenek a Magyarország javaslatára teendő cseh választás megszervezésében.

Brodri ruszin miniszterelnök lapját, a Ruskaja Pravda-t a cseh hatóságok elko-bozták.

A berlini lengyel követ Hitlerrel

Berlin, október 25. Német politikai körökben feltűnést keltett az a hír, hogy Lipszhi berlini lengyel nagykövet Berchtegadenbe utazott, hogy tárgyaljon Lengyelországnak Kelet-Európa újjárendezésével kapcsolatos állásfoglalásával.

Népszavazás Ruzsinszkóban?

Varsó, október 25. Az Ekspresz távirati iroda jelenti, hogy 380 ruszin község Mussolininél és Hitlerrel népszavazás kérését kéri Ruzsinszko egész területére.

Ujabb tárgyalások készülnek London és Berlin között

London, október 25. (Rador.) A Times közli, hogy lord Halifax szerdán este a nemzetközi helyzetről fog beszélni és főleg Amerikához fogja adressálni a beszédét.

Halifax külügyminiszter egyébként Skócia fővárosában nagy beszédet mondott, amelyben többek között a következőket hangoztatta:

— A jelenlegi európai válság talán soha sem következett volna be, ha Csehország urait tetteikben a bölcs belátás kormányozta volna. Ezt elmulasztották és ezért most fájdalommal töltik az operáció. Sokan vannak, akik nem méltányolják eléggé Hitler és Chamberlain megállapodását. Ezeket nem fogja igazolni a jövő, mert remélem, hogy a néprajzi elrendezés meghozza az igazi békét. A magyar és cseh kormányok között tárgyalás folyik, óhajtok, hogy ez sikerrel járjon. Elismerjük a magyar követelések indokoltságát és hisszük, hogy ezeket orvosolják. Bizonyos, hogy teljes rendezést elérni egy nemzetiségekkel kevert területen nem igen lehet, de az is biztos, hogy ezeket a nehézségeket is eliminálni lehet jóakarattal. A brit birodalom minden körülmények között honorálni fogja a jóindulatot.

Berlin, október 25. (Rador.) Német politikai körökben kedvezően fogadták Halifax lord beszédét. Általában az a benyomás, hogy Anglia folytatni fogja Münchenben inaugurált politikáját és rámutatnak arra, hogy a Németország és Anglia közti megegyezés jelentős haladást jelentene ezen az uton.

Párizs, október 25. (Rador.) Az Oeuvre jelenti Londonból, hogy egyik napról a másikra újabb indítványokat várnak az angolok Ribbentropól. Von Neurath Londonba utazna az angol kormány ugynevezett javaslatának vétele után.

London, október 25. (Rador.) Politikai körökben tudni vélik, hogy a Downing-streeten tartott miniszteri értekezleten, amelyen Chamberlain, Halifax és Hoare vettek részt, a közép-európai helyzetet és az angol-olasz egyezmény életbeléptetésének lehetőségeit vitatták meg.

Amerika hajlandó átvenni a Palesztina-mandátumot

Roosevelti feltűnést keltő állásfoglalása

LONDON, október 25. A Daily Express szenzációs cikket közöl Rooseveltnek a Palesztina-kérdésben elfoglalt álláspontjáról. Roosevelt — írja a lap — azon a véleményen van, hogy Palesztina zsidó nemzeti otthon kell, hogy legyen, minden korlátozás nélkül. Indokolt volna, hogy Anglia megkérdéje az Egyesült Államokat, hogy nem akarja-e átvenni a palesztinai mandátumot. Anglia forduljon egészen nyugodtan az Egyesült Államokhoz ebben a kérdésben.

Rooseveltné-e nyilatkozatát a Lowell Edith amerikai képviselő, Palesztinával kapcsolatban hozzászólott kérdése teite időszerűvé. Roosevelt a képviselőnek adott válaszában kijelentette, hogy az Egyesült Államok kormányának nem tül el Palesztinában olyan önhatalmi intézkedéseket, amelyek az amerikai szempontokat sértik. Az Egyesült Államok meg fogják akadályozni minden olyan módosítást, amely a Palesztina-mandátum eredeti rendeltetését és szellemét sértene.

Politikai egységpárt létesítését jelentette be Iamandi

Az egységes politikai képviselő „az összes teremő erők egybeolvadása útján” jön létre

BUOURESTI, október 25. Iamandi igazságügyminiszter cernáuti expozíciójában annak hangsúlyozása mellett, hogy „az, ami február 10-én volt, nem térhet vissza többé”, felvázolta a programot is, amelynek alapján a jelenlegi kormányzati rendszer az ország politikai életét kialakítani akarja.

„Felhívást fogunk intézni — mondotta Iamandi — az ország összes erőihez és magunk mellé hívjuk őket az állam konszolidálásának és talpraállításának művében. Meg fogjuk teremteni a konstruktív és erőteljes generációk frontját, vezető szerepet juttatva az intellektuálisnak és az erkölcsi erőnek.”

Ez a bejelentés — írja a Curentul — magában foglalja az „egységes politikai párt” létesítésének gondolatát. A Timpul a következőket írja:

„A jelenlegi kormányzat művének nem lehet sem személyes, sem pártjellege, mert az az ország kollektív erőfeszítését kívánja meg. E kollektív erőfeszítés élen álló vezető elit egyetlen alakulatba tömörül össze, amely az összes értékek és lendületek összeolvadása útján fog létrejönni. Mindaz, ami az új szellemben megvalósul, az egész ország műve lesz, amely azt egységes politikai képviselő útján teljesíti.”

Ezen egységes politikai képviselő megszervezése után fog sor kerülni az új alkotmány által előírt módon a választások megjelölésére.

Capitol Mozgó

MAI KEZDETTTEL BEMUTATJA

Grace Moore

legújabb világfilmjét:

A riói szerenádn

Elesett Hankeu

A város feladása előtt elköltöztették a polgári lakosságot

Hankeu, október 25. (Rador.) A Reuter tudósítójának jelentése szerint kínai részről hivatalosan közölték, hogy a kínai csapatok nem fognak ellenállást gyakorolni a Hankeu főváros ellen irányuló japán támadással szemben.

Mint Londonból jelentik, mértékadó körök jósolása szerint Hankeut 48 óra belül elfoglalják a japán csapatok. Kedden reggel valószínű zűrzavar volt a városban, amelynek összes uccái zsufolva voltak kivonuló katonákkal. Néhány száz angol és olasz matróz szállt partra Hankeuban és amerikai erősítésteket is várnak oda. Az angol engedélyes terület előtt két angol ágyunaszád foglalt helyet. A Luton amerikai tengeremegyelő hajó a Jangcsen Hankeu irányába tart. A városban a rendet a külföldi önkéntesek tartják fenn.

Az Havas hankeui jelentése szerint a város kínai polgármestere elhagyta a várost, amelynek vezetését Jacquinet lelkészre, az ismert francia hittérelőre bízta, aki nagy biztonsgági sáv kijelölésével van elfoglalva. A kínai csapatok délkelet felé vannak visszavonulóban.

A Domej hírszolgálati iroda jelenti Tokióból, hogy Hankeu bombázása a japán tüzérség által ma délután 12.40 órakor vette kezdetét. Egy motorizált osztag 16.15 órakor

elérte a város szélső negyedét.

Ujabban jelentik Tokióból, hogy a japánok csapatokat vontak össze a Csineseu mező körül, ahol számos kínai helység van, amelyekből északra fekszik Hankeu. Mintegy harminc kínai divíziót fogtak el ebben a gyűrűben a japánok, akik fokozatosan három oldalról igyekeznek bekeríteni Hankeut. A Jangcsen folyó Hankeutól délre fekvő partjának védelmére összpontosított kínai csapatok a folyó alsó folyása mentén húzódnak vissza. A hadműveletet színhelyéről érkező tudósítás szerint három ezer kínai bárka katonákkal megrakva igyekezik felfelé a folyóról Hankeu irányába. A japán hadihajók állítólag negyven kínai bárkát semmisítettek meg.

Hankeui jelentés szerint a katonai hatóságok, mielőtt gyorsabb ütemet vett a japánok előnyomulása, hozzáálltak a polgári lakosság elköltöztetésének megszervezéséhez, úgyhogy minél kevesebb ember maradjon Hankeuban a japánok behatolásakor. A háború megkezdése előtt Hankeunak kétféle lakosa volt, úgyhogy a menekülés hatalmas tömegáradattá nőtt, amely a nyugati mezőségek felé irányul. A kiköltözés minden pánik nélkül történt meg. Az egzodus, amelyben a lakosok magukkal viszik butoraikat is, gigantikus vándorlás és költözködés képét mutatja. A fővárosban eddig is kevés autó

volt, a villamos és az autóbussz pedig ismeretlen fogalom és így szekereken és koszoson megy végbe az evakuálás, amelyet nemcsak katonai, hanem egészségügyi okokból is siettetnek a hatóságok, az esetleges járványok pusztításának elkerülése végett.

Japán új politikába kezd Hankeu eleste után

A Domej úgynökség jelenti hogy Hankeu eleste után Japán olyan politikát fog folytatni Kínával szemben amely a szuverenitás és a területi épség tiszteletben tartására támaszkodik és biztosítékokat nyújt minden újabb konfliktus megakadályozására. Japán szoros együttműködést akar megvalósítani a Keleten Japán, Kína és Mandzsúria között. Ebből a célból gyakorlati lépéseket fog tenni mindazon befolyásoknak a kiküszöbölésére, amelyek veszélyeztetik e három ország harmónikus együttműködését és barátságát, továbbá a három ország kulturális fejlődésének érdekében és az antibolsevista politika megerősítésére. Végül pedig kölcsönösségi viszonyt akar teremteni a három ország közötti ipari és kereskedelmi tekintetben a szabad árucserre elve alapján.

A késő délutáni órákban érkezett tokiói jelentés szerint a japán lapok rendkívüli kiadásban Hankeu meghódításáról adnak hírt. A rikkancsok cseppettyükkel hívják fel a közönség figyelmét a rendkívüli kiadásokra és a lapokat percek alatt kapkodják szét az emberek. A fővárosban óriási lelkesedés uralkodik.

TOKIO, október 25. Európai időszámítás szerint este fél hétkor a japán csapatok bevonultak Hankeuba. A japán lakosságnak szíriénabugással adták tudtára a győzelmet.

Tokió, október 25. A japán csapatok reggel féltíz után öt perccel érték el Hankeut. Egy motorosított csoport bevonult a külvárosba, ahol megerősítést várt. Este félhét órakor Fuzsimoto ezredes vezetésével egy csapatost bevonult a belvárosba. A kínai csapatok sietve ürítették ki a fővárost és nyugat felé vonultak el. Ezzel egyidejűleg megtörtént a polgári lakosság evakuálása is. Hankeuban, amelynek a háború előtt kétféle lakosa volt, a bevomulás pillanatában százezer ember sem tartózkodott. A japán főhadiszállás hivatalos közleménye szerint a kínaiak Hankeu kiürítése előtt számos középületet aláaknáztak.

A város egész északi része lángokban áll. Az első japán különítményeknek a városba való bevonulása azért késett, mert a kínaiak felrobbantották a Han folyó összes hidjait. A kínai egységeket, amelyek megkíséreltek ellenállni, rövid harc után szétverték a japánok. A hidak szétrombolásával a kínaiak maguk mögött vágták el a visszavonulás útját.

Százötvenhat zsidó menekült szenved a cseh-német semleges zónában

PRAGA, október 25. A cseh távirati iroda jelenti: Egyes külföldi lapok szerint a százötven zsidó, akiket a német hatóságok a Brna közelében levő Vorlice és Kostice városokból kiutasították, éhenhalnak a cseh-német határon, miután senki sem akarja befogadni őket. Ténylegesen a német és cseh csapatok közötti semleges területen mintegy száz személy él sátrakban, megiehetőségi rossz körülmények között. Legnagyobb részük Breclavi menekültek, akik elhagyták a várost a német csapatok megérkezése előtt. A menekültek között csehszlovák alattvalók is vannak, legnagyobb részük azonban osztrák zsidó menekült, akik az Anschluss után Breclavban telepedtek meg, ahol a csehszlovák hatóságok megtűrték őket. Ezeknek nincs csehszlovák utálevélük. A katonák, különösen pedig a brüni zsidó szervezetek és a vöröskereszt foglalkozik ellátásukkal. A csehszlovák hatóságok, amelyeknek meg kell övniük a belső munkapiacot, semmiképpen sem engedhetik meg ezeket a menekülteknek Csehszlovákiába való beutazását.

FRATERNITAS R. T. CLUJ NYOMASA

BUN DE IMPRIMAT